

Jó Pajtás

2017. V. 25.

71. évf., 18. szám

Fotó: Nagy Magdolna

*A matematikához tehetség is kell –
a temerini Kókai Imre iskola tehetséges matematikusai*

SZENT LÁSZLÓ TANULMÁNYI ÉS RAJZVERSENY

A tudás az önbecsülést növeli

KUTATÁSOK

Összekapcsolható az emberi agy és a számítógép?

BARANGOLÁS A HANGSZERTÖRTÉNELEMBEN

Muzsikáló tudósok

REGÉNYHŐSÖK NYOMÁBAN

Magyar név Afrika térképén

A tudás növeli az önbecsülést

Vajdaságból 15 iskola 4-4 fős csapattal vett részt a Kárpát-medencei Szent László Tanulmányi- és Rajzverseny szabadkai elődöntőjén

A Karosi Turul Hagyományörző Ifjúság Egyesület, a Miniszterelnökség – Nemzetpolitikai Államtitkárságtámogatásával, a Pro Patria Egyesület együttműködésével, a Szent László-év keretében Kárpát-medencei Szent László Tanulmányi- és Rajzversenyt hirdetett a Kárpát-medencében működő magyar

si, adai, csantavéri, magyarkanizsai, horgosi és zentagunarasi tanulók mérték össze tudásukat. A vajdasági elődöntőre szombaton került sor Szabadkán. A versenyzők alkalmi szentmisén vettek részt a kertvárosi templomban, majd pedig a Majsai úti Általános Iskolában kezdetét vette a nagy megmérettetés.

A legjobbak Nagyváradon versenyeznek majd

tannyelvű általános iskolák tanulói számára. A program vajdasági társszervezője a Magyar Nemzeti Tanács.

A verseny témája a Szent László király életéről szóló, a leányrabló kun győztese és a váci Szűz Mária-templom építéséhez kapcsolódó Szent László-monda. A nyolc helyszínen és öt országban zajló elődöntők során hét ország magyar tanulóinak tudása, kezűgyessége és kreativitása méretetk meg. Vajdaságból 15 iskola 4-4 fős csapattal vett részt a programban. A versenyen szabadkai, palicsi, bácsfeketehelyi, kishegyési, királyhalmi, felsőhegyi, tornyo-

Az egybegyűlteket **Bognár Beáta**, a Majsai úti Általános Iskola igazgatója, és **Paskó Csaba** kelebíai plébános, az MNT végrehajtó bizottságának tagja üdvözölte.

– Nagyon fontos a hagyományápolás, Szent László történelmi háttérét megismerni, és mélyebben értelmezni. Szent Lászlóra emlékezve arról elmélkedünk, amiről az egész életünk szól, és amiről a Szent László-évnek szólnia kell, hogy boldogságra teremtettünk és létezésre hívtunk meg. A jubileumi év kapcsán az emlékezés lehetőséget ad, hogy László létezését újra és újra felmutassuk – hallottuk egyebek közt Paskó Csabától.

A versenyzőkhöz szól dr. Czibolya Gábor, a magyar kormány Nemzetpolitikai Államtitkárságának munkatársa és a Szent László-év tanácsadó testület tagja is. Hangsúlyozta:

– Ez a harmadik elődöntő Felvidék és Partium után. Trónra lépésének 940. és szentté avatásának 825. évfordulóján túl, a Nemzetpolitikai Államtitkárság azért választotta Szent Lászlót, mert különleges egyéniségről van szó, bátor és kegyes államférfiről, aki emberközeli is tudott lenni.

Lukács Melinda
Fotó: Gergely Árpád

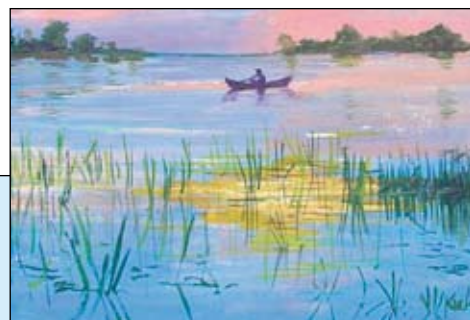
Kik jutottak tovább?

Az elődöntők legjobbjai részt vehetnek a nagyváradi (Románia) döntőn, amelyet az idei Nagyváradi Szent László Napok keretében, a nagyváradi várban tartanak. A vajdasági elődöntőn első lett a szabadkai Majsai úti Általános Iskola csapata, második a kishegyési Ady Endre Kísérleti Általános Iskola, harmadik pedig az adai Cseh Károly Általános Iskola.

Kishorgászaink idénynyitója

Padánél az Aranka a hétvégén kezdetét vette a Jó Pajtás Liga hatodik versenysorozata. Legalábbis a tervek és a versenynaptár szerint így kellett volna történnie. A közelmúltban egyszer már megtörtént, hogy ugyanezen a pályán, és ebben az időpontban tervezett verseny megtartását egy szűnni nem akaró felhőszakadás tette lehetetlenné. Az égieknek akkor csupán egy versenyt sikerült elrontaniuk, a versenysorozatot a részt vevő egyesületek végül is kihagyás nélkül tető alá hozták. Mondhatjuk tehát, hogy a hétvégére tervezett verseny – bármit is mondanak az égben – azt jelenti, hogy becsöngettek a horgásziskolában, és már csak abban a másikban kell kivárni az évszázó csengő hangját.

Domonkos István

A Duna

szutykos a Duna lám hehehe
olajos sáros a feneké

megtelt mint a szemeteskosár
hid alatt hever a vén klosár

hébe-hóba átlöttven a gáton
kodorog a pincékben utcákon

vagy hullámszik mint szélben a haj
úszik benne sok gumicsizma-hal

hiába minden eső nap hó
nincs benne már csík se kagyló

Egy új hullámhegy hátán

Huszonkettedszer volt citerazenétől hangos Szenttamás

Mintegy 140 fellépő, 18 műsorszám 12 településről, felkészítők, szülők, oklevelek, két aranycitera és sok-sok taps – ezzel tudnánk röviden jellemezni a május 13-án lezajlott XXII. Aranycitera rendezvényt, amelynek ezúttal is a szenttamási Jovan Jovanović Zmaj Általános Iskola adott otthont. Az előző évekhez viszonyítva a tömegesség mellett a rendezvény színvonalának növekedése megfigyelhető, ugyanis a fellépők, szólisták és csoportok kivétel nélkül nagy tudásról tettek tanúbizonyságot.

A rendezvényt a szervezők nevében **Németh Dezső**, a szenttamási Gion Nándor Kulturális Központ elnöke nyitotta meg. Kiemelte: a több mint két évtizedes múlt már önmagában is szép idő, és bizonyítja azt, hogy annak idején jó úton indultak el, amikor megálmodták a rendezvényt. Az Aranycitera mára igazi citerás mozgalommá nőtte ki magát, és megállja helyét

a vajdasági magyar népzenei rendezvények között. Emlékeztette a jelenlévőket, hogy az első Aranyciterára 1995-ben, az akkor Szenttamáson megrendezett Durindó és Gyöngyösbokrétá kísérőrendezvényeként került sor.

– Azóta minden évben megrendeztük. Az első évtizedben jellemző volt a folyamatos bővülés, többször volt nemzetközi is az Aranycitera, majd lassú hanyatlás következett. Mára mégis bebizonyosodott, hogy igenis vannak még citerások, és lesznek jövőre is – hála a lelkes pedagógusoknak, felkészítő tanároknak, tanítóknak, hagyományörző egyesületeknek, iskoláknak és mindazoknak, akik a háttérből tolják a citerások szekerét. Mi minden évben, ilyenkor május közepén visszavárjuk őket, csak szorgalmasan tanuljanak, szeressék a citerát, a népzénet – mondta.

Jerasz Anikó, a Magyar Nemzeti Tanács végrehajtó bizottságának elnöke is köszöntötte a

csoportokat, a felkészítőket és vendégeket. – A citeramuzsika számunkra az összetartozás érzését, érzelmeink mélyebb megélését, és annak a generációk által szerzett kollektív tudásnak az átörökítését jelenti, amely közösségünkhöz és szülőföldünkhöz köt bennünket – mondta.

A verseny öt kategóriában zajlott. A műsört az alsós szólisták-kettősök nyitották meg, majd az alsós kisegyüttesek, a felsős szólisták-kettősök, a felsős kisegyüttesek következtek, a sort pedig a középiskolás szólisták zárták. Amíg a kéttagú zsűri, **Borsi Ferenc** citeraművész és **Szabó Gabriella**, az Újvidéki Rádió műsorszerkesztője, népzenei szakember visszavonult, a közönséget és a vendégeket a szenttamási **Pitypang Néptáncgyesület** tagjai szórakoztatták. A szilkaréji zenés összeállítás mellett fellépett az egyesület **Szilke** énekcsoportja, továbbá **Salamon Ákos** (tambura) és **Forgács Szabolcs** (ének).

Az ünnepélyes díjkiosztót megelőzően a csókai születésű Borsi Ferenc zsűritag felidézte a rendezvény kezdeteit, amikor 22 évvel ezelőtt **Zatkó Ibolya** zenetanárnővel együtt elmentek az akkori Művelődési Minisztérium Határon Túli Hivatalának Osztályára, hogy támogatást kérjenek egy új, kibontakozóban lévő, mára már rendezvénné nőtt mozgalom, az Aranycitera számára. – Ibolya, amíg csak élt, minden erejével azon dolgozott, hogy ez a délvidéki, ilyen formában egyedülálló rendezvény önálló műsorként, találkozásként helyet és rangot kapjon az itteni kulturális-művelődési és hagyományápolási zenei események között. Azóta voltak hullámhegyek és hullámvölgyek, és most úgy néz ki, egy új hullámhegy hátra kapaszkodunk, hiszen több év után újra sok, 18 műsorszámmal

Borsi Ferenc

Szabó Gabriella

Aranyoklevélben részesültek a székelykeveiek

A torontálvásárhelyi Trio Citaris

A pacseri Zengő

A muzslyai Kisbanda

Molnár Zsolt és Lázár Violetta

szerepeltek a fellépők. Nagyon örülünk annak, hogy néhány év után Szenttamásnak, ahol a citerazenének külön hagyománya van, újra vannak képviselői, akik ezt továbbviszik. Nagyon örülök annak is, hogy a tömegesség mellett kiválóan játszottak a csoportok, kettősök és a szolisták, ami ugyancsak arra utal, hogy a vidéki és az itteni egyesületekben komoly munka folyik. Pontosan begyakorolt, hiba nélküli produkciókat láttunk, és mindenki dicséretet érdemel, attól függetlenül, hogy van, aki két hónapja, van, aki 4-5 éve gyakorol, citerázik – értékelt Borsi Ferenc.

Szabó Gabriella, a zsűri másik tagja elmondta, idén egy kicsit szigorúbbak voltak a szokásosnál, mert úgy érezték, hogy a sok jó produkció közül a kiemelkedően jókat kell díjban részesíteniük.

Eredmény:

Dicséretben részesült a **szenttamási Pitypang Néptáncegyesület Első Citerazenekara**, a **csókai Partifecskék**, a **pacséri Zengő együttes** és a **temerini Búzavirág citeraegyüttes**. Az alsósok korcsoportjában bronzplakettet kapott a **csókai Jégvirág** és a **zentai Thurzó Lajos Művelődési-Oktatási Központ Citerazenekara**, ezüstoklevelet kapott a **palicsi Napsugár Citerazenekar** és a **bogarasi Pipacsok**, aranyoklevelet pedig a **kisoroszi Citeracsoport**. A másik aranyoklevelet a **székelykevei Citeracsoport** nyerte, és ők vihették haza az egyik Aranyciterát is. A felsős szolisták-kettősök kategóriában ezüstoklevelet kapott a **szenttamási Lázár Violetta és Molnár Zsolt citerakettős**, aranyoklevelet pedig a **muzslyai Szalma Árpád**. A másik Aranyciterát és egy aranyplakettet **Ördög Lóránt**, a nagybecskereki Egészségügyi Középfiskola tanulója vihette haza Kisoroszra. Szabó Gabriella zsűritag emlékeztette a jelenlévőket, hogy Lóránt az idei év legsikeresebb citerása Vajdaságban, Bodor Anikó-díjas és egyúttal aranycitera díjas tehetség.

A felsős kisegyütteseknél ezüstoklevelet kapott a **csókai Barna gesztenye citeracsoport**, a **Bácsgyulafalvi Citerazenekar** és a **torontálvásárhelyi Trio Citaris citeracsoport**, aranyoklevelet pedig a **muzslyai Kisbanda citerazenekar**.

Az ünnepélyes díjkiosztót követően **Németh Dezső**, a Gion Nándor Kulturális Központ elnöke minden pedagógusnak és felkészítő tanárnak köszönő oklevelet adott át. Mint mondta, ezek az emberek rengeteg időt és energiát fektettek mindabba, ami a szenttamási iskolában elhangzott.

Szöveg és fotó: Paraczký László

Matematika határok nélkül

Sok sikert hozott a tanév a tehetséges temerini matematikusoknak

Felsorolni sem könnyű, hány matematika versenyt rendeznek egy tanév alatt Szerbiában és a Kárpát-medencében. Sokszor eljutni sem egyszerű ezekre a versenyekre, hát még dobogós helyezést elérni! Akinek sikerül, annak csak gratulálni tudunk.

hogy a tanulók eredményesen szerepeljenek a versenyeken. Mint mondja, vannak tanulók, akik órákon aktívak, rendszeresen készülnek, gyakorolnak, mégsem tudnak kimagasló eredményt produkálni, tehát szükség van egy kis többletre, ami valakit jó matematikussá

Viktor, Szabolcs és Katarina ötödikesek, de nem egy osztályba járnak, mivel a Kókai Imre iskolában három ötödik osztály van

A napokban a temerini Kókai Imre iskola tanulóival találkoztunk, azokkal, akik a tanév folyamán sikeresek voltak határon inneni és túli versenyeken. Szép számban vannak, sőt betegség miatt még csak meg sem találtunk mindenkit. Akik viszont ott voltak, e heti számunk címloldalára kerültek. Fotózkodás közben, utáni csevegésünkből egyértelműen leszűrhettem, hogy nem csak tudni, szeretni is kell a matekot ahhoz, hogy valakiből sikeres versenyző legyen.

De, mi kell még? **Erős Ágnes** matematika-tanárnő szerint az odafigyelés és a gyakorlás mellett mindenképp tehetség is kell ahhoz,

Az alsós, másodikos Réka és Szabolcs egy osztályba járnak, talán mindennapos a versengés közöttük

tesz. **Varga Fehér Hajnalka** tanítónő – aki korábban felhívta figyelmünket az iskola kiváló, idei „matematikasorozatára” – osztályában sok jó matekos van, ám **Varga Réka** és **Papp Szabolcs** ebben a tanévben felülmúlták az elvárásokat. Réka szerint – rendkívüli érettséget tanúsítva vették az akadályokat a tanév folyamán, és a matematikán kívül más tárgyakból is megmérettettek. A matematikaversenyekről pozitívan vélekednek. Mint mondják, a versenyeken szinte könnyebb a matek, mint az órákon, mert játékosabb, gyakran nem kell levezetni a feladatot – ami könnyen hibára ad okot –, ráadásul „karikázó” feladatok is vannak, s az tényleg „egyszerű”.

Az ötödikesek: **Tóth Katarina**, **Faragó Szabolcs** és **Pásztor Viktor** – sajnos a legerősebb eredménnyel büszkélkedhető **Kalmár Krisztina** épp hiányzott – rendkívüli érettséget tanúsítva vették az akadályokat a tanév folyamán, és a matematikán kívül más tárgyakból is megmérettettek. A matematikaversenyekről pozitívan vélekednek. Mint mondják, a versenyeken szinte könnyebb a matek, mint az órákon, mert játékosabb, gyakran nem kell levezetni a feladatot – ami könnyen hibára ad okot –, ráadásul „karikázó” feladatok is vannak, s az tényleg „egyszerű”.

Amíg megpróbáljuk összegyűjteni, ki mit ért el az idei tanév tanulmányi versenyein, rájövünk, hogy a felsorolás sem könnyű. A képeinken látható lányok-fiúk ugyanis kiválóan szerepeltek a Zrínyi Ilona Matematikaversenyen (a hiányzó Krisztina saját korosztályában első helyezett lett Vajdaságban), a Nemzetközi Kenguru Versenyen, az itthoni matematika-versenyeken, a Bonifert Domonkos Nemzetközi Matematikaversenyen, a Fekete Mihály Emlékversenyen..., és ez még mindig csak a matematika.

Egyszer volt, hol nem volt... Péterrévén

A meseolvasás a XXI. században is lehet szórakoztató és tartalmas időtöltés

Apéterrévei Samu Mihály Általános Iskola februárban első alkalommal hirdette meg az Egyszer volt, hol nem volt... elnevezésű mesevetélkedőt az általános iskolák 3. és 4., illetve 5. és 6. osztályos tanulói számára. A vetélkedő célja az volt, hogy a gyerekek a tanórákon kívül is foglalkozzanak a magyarság népköltészeti alkotásaival, hiszen a népmesék olvasása az olvasóvá nevelés fontos állomása. A diákoknak a változatos feladatokon keresztül lehetőségük nyílt fejleszteni szövegértési-szövegalkotási képességüket, kreativitásukat, képzelőerejüket, s mivel három fős csapatokban versenyeztek, együttműködési képességük is erősödött.

Az érdeklődés még a szervezőket is meglepte, ugyanis a versenyfelhívásra nyolcvan csapat nevezett be Vajdaság minden területéről, közülük három levelező forduló után választották ki azt a hús csapatot, amely részt vett a május 12-i döntőn Péterrévén. A diákok Magyarokanizsáról, Magyarcsernyéről, Palicsról, Kishegyesről, Újvidékről, Torontálvásárhelyről, Tiszaszentmiklósról, Szajánból, Óbecséről, Kispicáról, Bogarasról, Adáról, Törökfaluból és Péterrévről érkeztek. A szervezők kvízkérdésekkel, keresztrejtvénnyel, meselottóval és szókirakóval tesztelték a versenyzők felkészültségét, de egy olyan feladat is volt, melyben rövid videóbejátszásokból kellett felismerni a népmeséket.

A gyerekek és felkészítőik egy alkalmi kiállításon megtekinthették a levelező fordulók során elkészített kreatív alkotásokat is, ezek között helyet kaptak a kiskondás című mese alapján készült képregények, a Tündérszép Ilona és Árgyélus esküvőjére megálmodott meghívók, a lakodalmi menüterv, illetve az ünnepi torták receptjei, valamint az olvasott mesék nyomán készített bábok is.

A versenyen mindegyik csapat ügyesen szerepelt, ami azt bizonyítja, hogy a meseolvasás a XXI. században is lehet szórakoztató és tartalmas időtöltés. A vetélkedő végén a résztvevők ajándécsomagot és oklevelet kaptak.

A 3-4. osztályosok kategóriájának végeredményei

1. helyezés: OLVASÓ MINYONOK: **Barát Dániel, Berényi Dominika és Papdi István** (Móricz Zsigmond Általános Iskola, Kispic); felkészítőjük: Ózsvár Edit

2. helyezés: CSILLAGSZEMŰEK: **Bede Borbála, Gál Flóra és Virág Anna** (Ady Endre Általános Iskola, Kishegyes); felkészítőjük: Gavlik Valéria

3. helyezés: OLVASÓ CICÁK: **Lévai Ivett, Rind Réka és Tóth Dalma** (Cseh Károly Általános Iskola, Ada); felkészítőjük: Göblös Csernai Edit

4. helyezés: RIBIZLIK: **Csende Eléna, Gyóri Livia és Szolnoki Ervin** (Moša Pijade Általános Iskola, Torontálvásárhely); felkészítőjük: Szuporov Karolina

5. helyezés: SÜNI CSAPAT: **Szabó Fanni, Szabó Nettina és Visnyei Zsófi** (Móricz Zsigmond Általános Iskola, Kispic); felkészítőjük: Csöke Melinda

6. helyezés: KUTYUSOK: **Faragó Adrienn, Recke Bernadett és Szabó Emma** (Jovan Jovanović Zmaj Általános Iskola, Magyarokanizsa); felkészítőjük: Domonkos Izabella

A többi csapat is csupán hajszálnyira maradt le tőlük:

OLVASÓ MANÓK: **Farkas Lea, Kávai Réka és Sáfrány Barbara** (Móricz Zsigmond Általános Iskola, Kispic); felkészítőjük: Ózsvár Edit

BOGARASI SZUPERCSAPAT: **Bálint Edina, László Levente és Nagy Abonyi Bence** (Tömörkény István Általános Iskola, Bogaras); felkészítőjük: Nagy Abonyi Enikő

VILLÁMCSPAT: **Busa Enikő, Deák Emőke és Péter Zsanett** (Samu Mihály Általános Iskola, Péterréve); felkészítőjük: Kormányos Ibolya

MESETRÍÓ: **Gyűlvézi Hanna, Repstok Martina és Vajda Laura** (Petőfi Sándor Általános Iskola, Újvidék); felkészítőik: Tóth Hajnalka és Szalma Tibor

VILLÁM: **Lengyel Ákos, Nagy Lara és Urbán Tamás** (Jovan Jovanović Zmaj Általános Iskola, Magyarokanizsa); felkészítőjük: Satai Katalin

HÁROM A NYERŐ: **Juhász Attila, Nagy Marina és Tóth Viktor** (Petőfi Sándor Általános Iskola, Magyarcsernye); felkészítőjük: Nyári Angéla

Az 5-6. osztályosok kategóriájának végeredményei

1. helyezés: ÓPERENCIA: **Arnold Zsófia, B. Varga Zsófia és Nyers Bakó Ramóna** (Miroslav Antić Általános Iskola, Palics); felkészítőjük: Arnold Ildikó

2. helyezés: TÜNDÉRKERT: **Gulyás Oldal Réka, Róka Réka és Szalai Noémi** (Miroslav Antić Általános Iskola, Palics); felkészítőjük: Arnold Ildikó

3. helyezés: DOMBOSI CSEREBŰ: **Juhász Réka, Kőműves Csenge és Szőke Regina** (Ady Endre Általános Iskola, Kishegyes); felkészítőjük: Molnár Márta

4. helyezés: MUSKÉTÁSOK: **Csúzdi Loretta, Erdélyi Barbara és Gődér Fanni** (Cseh Károly Általános Iskola, Törökfalu); felkészítőjük: Raffai Klára

És az utánuk következő, ugyancsak nagyszereplő csapatok:

VARÁZSTANONCOK: **Domonkos Martin, Kovács Anikó és Szabó Laura** (Móra Károly Általános Iskola, Szaján); felkészítőjük: Bába Csilla

BAGLYOK: **Farkas Anett, Huszár Mónika és Sörös Debóra** (Móricz Zsigmond Általános Iskola, Kispic); felkészítőjük: Kávai Bózsó Ildikó

KIRÁLYLÁNYOK: **Frank Boglárka, Ördög Tímea és Tarján Orsolya** (Petőfi Sándor Általános Iskola, Óbecse); felkészítőjük: Szűcs Budai Engibert

HÁROM MUSKÉTÁS: **Buják Adriánó, Gyöngyösi Edina és Lajkó Loretta** (Tihomir Ostojic Általános Iskola, Tiszaszentmiklós); felkészítőjük: Mrksity Hugyik Ella.

F. R.

Fotó: Árpás A.

Egy hétig a gyerekeké a színház

Hatvanéves a Májusi Játékok Óbecsén

A gyermek- és ifjúsági színhátszók nemzetközi seregszemléjét, a Májusi Játékokat május 12-én délután 5 órakor nyitották meg.

A Sportközpont előtt került sor az ünnepségre. Mert ünnep volt ez, a diákszínház-

szók ünnepe. A mesejelmezbe öltözött óvodások és iskolások vonultak föl. A vidám menetet az idén is a belgrádi Inex Teatar bohócai és gólyalásbai tették színesebbé.

A 60. Májusi Játékokat szép műsorral nyitották meg.

Fölléptek a kis katicabogarak, a petőfisek ritmikai csoportja, az ovisok... A színpadra került a nagy „torta” is, melyen egy nagy 60-as állt. Ezt követően **Dragan Tošić** polgármester és **Stefaniga Csaba** tanács- tag köszöntötte a közönséget, majd átadták a gyerekeknek a jelképes városkulcsot, jelez- vén, hogy péntekig az övéké a színház. Az öt nap alatt az óbecsei, jagodinai, szabadkai, kragujevaci, šidi, pirosi, obrenovaci, indijai, niši, továbbá horvátországi és bosznia-hercegovinai előadásokat lehetett megtekinteni.

Az idei Májusi Játékokon a Városi Színház színpadán hét gyermek- és hét ifjúsági színhátszó csoport versen- gett a legjobb előadásért járó Aranyharosna Díjért. A 14 előadásból mindössze egy volt magyar nyelvű: az újvidé- ki Színes Szilánkok Diákszín- pad Csoportkép című, Fekete Ádám szövege alapján készült előadása, mellyel megnyit- ták a fesztivált. Az előadást Crnkovity Gabriella rendezte.

Koncz Erzsébet

Sikeresen szerepeltek a temeriniek az ÁMV-n

A temerini Kókai Imre iskola tanulói is sikeresen szerepeltek a május első vasárnapján megrendezett XVI. Általános Iskolások Művészeti Vetélkedőjén. Szabadkáról a következő eredménnyel tértek haza:

Csernyák Veronika, 1. a osztály – I. helyezés -szólóének, **Szép Benedek**, 2. b osztály – II. helyezés – versmondás, **Biacsi Natália**, 3. a osztály – III. helyezés – versmondás, **Prókai Rita**, 3. b osztály – II. helyezés – prózamon- dás, **Bakos Réka**, 3. a osztály – III. helyezés – képzőművészet, **Sziveri Éva**, 8. b osztály – II. helyezés versmondás kategóriában.

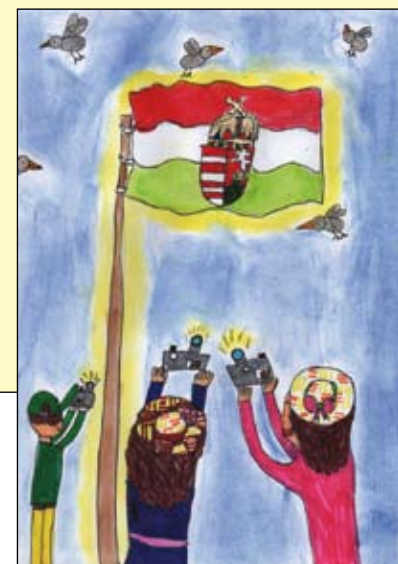
Gratulálunk nekik!

A temerini Kókai Imre iskola 8. c osztálya

Petra ügyes rajzoló

Ubori Petrát, a szabadkai J. J. Zmaj isko- la harmadikosát a minap kellemesen meglepte tanító nénije, **Grubanov Martinek Emília**, amikor megmutatta neki, mit hozott számára a postás. Petra oklevélben részesült, ugyanis a magyarországi Nemzetstratégiai Kutatóintézet A magyar címer és zászló rajz- pályázatán korosztályában különdíjban része- sült. A felvételen a díjazott munka és Petra az ajándékokkal.

Az állatkertben jártunk

Egy pénteki napon, amikor sütött a nap, busszal elmentünk a palicsi állat- kertbe.

Egy kertész várt ben- nünket, hogy beszélges- sünk az állatkert növénye- iről, amit az ő irányításával gondoznak a munkások. Megmutatta a melegágyat. Tele volt szebbnél szebb vi- rágokkal. Utána mentünk a fehér oroszlánokhoz. Beszámoltunk arról, hogy mit tudtunk meg róluk. Ezután elmentünk játszani a ját- szóterre, majd kecskéket is simogattunk.

Nagyon jó volt ez az ál- latkerti nap is.

Gábrity Tímea és Kujundsity Tifani, 3. osztály, J. J. Zmaj iskola, Szabadka

A legjobb barátom

A legjobb barátnőm neve Daniella. Sajnos, ő messze lakik tőlem, de a távolság nekünk nem akadály.

Hosszú, szőkésbarna haja és kék szeme van. Magas termetű, de nem mondanám óriásnak. Teltkarcsú. Hogy pár belső tulajdonságát is megemlítssem, kedves és jószívű. Rengeteget lehet vele nevetni. Táborban ismerkedtünk meg, méghozzá a cserkész táborban. Egy hetet töltöttünk együtt, és annyit beszélgettünk, hogy szinte már a testvéremként tekintek rá. Szabadkán él, de szoktak jönni Adára, és én is elmegyek hozzá elég sűrűn. Elmesélek egy velünk történt esetet. Hol máshol történhetett volna, mint abban a bizonyos táborban. Épp ebédelni indultunk, amikor odajött hozzánk két fiú, Márió és Adrián.

- Sziasztok, szép lányok! Merre tartotok?
- Ebédelni! – feleltük Dancsival nevetve.
- Veletek tarthatunk? – kérdezte csábos mosollyal.
- Nem! – vágtuk rá szigorúan, és azonnal elfutottunk onnan.

Érdekes „incidens” volt, jót nevtünk azon a két gyereken.

És hogy miért ő a legjobb barátnőm? Ez egyszerű. Mindig meghallgatót és bármikor számíthatok rá jóban-rosszban. Volt már sok problémám, és azt neki elmondhatom, mindig mellém áll, ha kell. Soha jobb barátot nála nem találhatok. Megbízható.

Remélem, idén is elkísér a cserkészek hetére, a sáortáborba, és egy újabb szép hetet tölthetek vele. Nagyon szeretem, és remélem, soha nem veszítem el.

Krizsán Szabina, 7. osztály, Cseh Károly iskola, Ada

A kerékpár menő

*A bringázásban az a jó,
hogy míg tekersz,
lemegy a sok kiló.*

*Nem lesz késés,
sem hiányzás,
a bicikli mindenre
igazi megoldás.*

**Sütő Valentina, 3. osztály,
J. J. Zmaj iskola, Szabadka**

Csak a gyökér kitarson

Én a papámról fogok írni. Ő az anyukám édesapja.

A faluban sokakat ismer és sokan ismerik. Az ő neve Tary Nándor. Nagyon tisztelni való, szeretetre méltó ember. Zsablyáról származik. Két testvére volt. Egy nővére, Margitka, aki már sajnos nem él, és Misi bátyja, aki Zentán alapított családot.

Nagyapja sok-sok mindent élt át. A II. világháború alatt született. Öt-éves korában őt is, meg sok-sok más ember családját is kiűzték a szülőfalujából. Egy táborba megjárta, de szerencsére túlélte. Aztán letelepedtek kis falucskánkban, Pacséron.

A szülei, Katica mama (akiről a nevemet kaptam) és Tary tata nagyon vigyáztak gyerekeikre. Mire Papám felnőtt, igen sok barátot szerzett, mert segítőkész és jószívű volt. A barátaival kalandoztak, arattak, szekeret javítottak, és még jó pár dolgot csináltak együtt.

Később megtalálta élete párját, Nagyikát. Nagyon szerették egymást, de nagymamám eltávozott közülünk. A család tagjai – Zsolti bátyja, anyu és nagyapa – összetartóan éltek együtt.

Amikor a szüleim összeházasodtak, Papa segített nekik kibővíteni a megvásárolt házat. Csupán fél utcára laktunk tőle. És mi, unokák, nagyon szeretjük, mert megjavította a biciklijeinket, megragasztotta a fiókjainkat, feltette a szúnyoghálós ajtót, és megépítette a homokozót is.

Amikor leégett a házunk, nála lakhattunk. A barátaimmal játszhattam nála. Még krumplit is süttött, limonádéval is megkínált bennünket. Ha ott-hon rosszat csináltam, hozzá menekültem a büntetés elől.

Ha valaha is költözés járna a fejünkben, még akkor sem hagyám itt. Vinném magammal!

Nyúl Kata, 6. osztály, Moša Pijade iskola, Pacsér

A kedvenc könyvem

*A kedvenc könyvem a Szent Johanna Gimi,
ez a történet nem egy krimi.*

*Egy suli, ahova mindenki szívesen járna,
jó barátokat találna.*

*Több része is lehetne,
de az író ez meg nem ihlette.
Ez a kedvencem,
az ilyen műfaj tetszik nekem.*

**Tót Bagi Kincső, 5. osztály,
Hunyadi János iskola, Csantavér**

Történelem a jelenben

Egy csütörtöki napon az iskolában matematika volt az első óránk, a második pedig történelem. A töri a kedvenc órám. Julius Caesarról tanultunk. Érdekes volt, hogy annyi dolgot tanultunk Caesarról. Vajon honnan?

Nem gondolkodtam róla aznap, de mikor hazafelé igyekeztem, észrevettem, hogy egy csillogó bigyó fénylik a földön. Az a bigyó egy sestertius volt Julius Caesar korából. Több pénzt is találtam, a „pénzes” út egyenesen a csatornába vezetett. Azon gondolkodtam, hogy miért ne mehetnék be a csatornába? Legalább vihetnék belőle Agyánszki Máté törtitanáromnak is. Hiszitek vagy nem, de lementem. Ahogy követtem a sestertiusokat, elémm ugrott a csatornai aligátor. Megijedtem és leestem a mélybe. Néhány óra után magamhoz tértem, nem tudtam hol vagyok. Féltem. Bámultam és észrevettem, hogy egy sivatagban vagyok. Előttem a csatorna, ahonnan kiestem. Próbáltam visszamászni, de a víz lefelé sodort. Elszomorodtam. Hogy megyek vissza? Anyukám már biztos aggódik. Ez mi? Ott voltak a sestertiusok a földön, gyanúsak tűnt. Lehet, hogy a pénzérmék azt akarták, hogy kövessem őket. Úgy tettem, ahogy a gondolatom kívánta. Követtem az érméket. Hirtelen rávettem a szemem egy lábnyomra. A lábnyom mellett egy ruhadarab volt. Az a darab Agyánszki Máté ruhájából származott. Elrabolták? Úgy éreztem, meg kell mentenem. Követtem a lábnyomokat és nem láttam mást, mint egy piramist, amit kígyók vettek körül. Hatalmas volt, méghozzá aranyból. Be kell mennem! De mit csináljak a kígyókkal? Mi lehet a tanár úrral? Bezárták a cellába? Nem számít, de abban most már biztos vagyok, hogy itt van ebben a piramisban. A kígyók jelszavát kértek a belépéshez. Ideges voltam és rávágtam egyet az egyik kígyó fejére. Ők is idegesek lettek. Nem tetszett, hogy olyan szemmel néztek rám, ezért futottam az ellenkező irányba. Eszembe jutott, hogy van a hátamon egy táská is, amiben van egy uzsonnamaradék. Kifordítottam a táskámat és az uzsirt vissza beleraktam. A kígyók belemásztak én pedig beczipzároztam a táskámat és megszabadultam tőlük. Visszamentem a piramishoz, ahol nem volt több akadály. Bementem és nem hittem a szememnek. Agyánszki Máté tanár úr ült Julius Caesar trónján, az ő ruhájában. Ő volt az igazi Caesar. Ez volt a magyarázat arra, hogy miért tudott róla annyit. Ő segített nekem visszajutni és megkért, hogy cserébe ne mondjak erről senkinek semmit.

László Adrián, 5. osztály, Hunyadi János iskola, Csantavér

A barátom és én

Sarnyai Dániel, 1. osztály, J. J. Zmaj iskola, Magyarkanizsa

Az elátkozott város

Borús nap volt. Az osztálytársaimmal és a tanárnőnkkel kirándulni indultunk.

A fiúk szokás szerint hülyéskedtek.

– Fiúk! Nyugodjatok le! Bence, ne piszkáld a sofőrt! Ábel! Ne piszkáld a lányok haját! – kiáltotta a tanárnő. Bencének köszönhetően eltévedtünk. Sokáig kóvályogtunk. Körülbelül fél órán keresztül kerestük a jó utat, de végül megtaláltuk. Vagyis csak azt hittük. Ez az út, amin elindultunk, végtelenül hosszúnak tűnt. Egy óráig mentünk egyenesen egy irányba. Már kezdett sötétedni. Végül megállt a busz. Mindannyian kiszálltunk. Ijesztő látvány tárult elénk. Egy leszakadt, öreg híd gátolta, hogy tovább mehessünk. Alatta egy folyó folyhatott régen, de az már rég kiszáradt. A híd túloldalán egy város körvonalai látszódtak. Elég messze volt.

– De... hiszen erre mutatja a térkép az utat – rémült meg a tanárnő.

– Hé! Erre gyertek – kiáltotta Ábel, és elkezdett a kiszáradt folyó felé futni.

– Ábel! Az ég szerelmére! Gyere vissza! – szólt rá kétségbeesetten a tanárnő, de már túl késő volt.

A folyó közepéig futott. Nem volt más választásunk, követtük őt. Az egész pusztá tele volt halcsontvázakkal. Kirázott tőle a hideg. Mindenki igyekezett a túlsó partra. Amikor elértük a várost, rossz érzés fogott el. Mintha nem volna szabad itt lennünk. Ez a hely elhagyatott és kísérteties volt. Leomlott falak, újságpapír mindenhol, rozsdás biciklik. Hirtelen hatalmas, sűrű köd szállt le. Ebben a pillanatban a mobilom is megszólalt. Egy üzenetet kaptam egy ismeretlen számról: „Én a helyedben elfutnék innen, Kinga. Biztosan nem akarod, hogy megtaláljon.” Megfagyott bennem a vér. Körülnéztem. Sehol senki. Biztos, amikor a mobilommal voltam elfoglalva, akkor ithagytak. Nem mehettek messzire.

– Hahó! Valaki hall engem? – semmi válasz. Elindultam egy irányba. Végre megláttam valaki körvonalát. Közelebb mentem hozzá.

– Bence! Te vagy az? Végre valaki? – nem kaptam választ.

Amikor meg akartam kérdezni, hogy mi a baja, felnézett. A szemei üvegesek és élettelenek voltak, a kezén kidülledtek az erek. Sápadt volt. Felém igyekezett. Olyan volt a mozgása, mint egy rongybabának. Úgy tartotta a fejét, mintha kitört volna a nyaka.

– Kinga – mondta alig hallhatóan.

Én sem haboztam tovább, futásnak eredtem. Befutottam egy iskolába. A legtávolabbi terembe futottam, becsuktam az ajtót, és elébe toltam egy asztalt. Bebújtam egy szekrénybe. Alig telt el pár másodperc, már az ajtóban volt, és hatalmas erővel berúgta azt, úgy, hogy az asztal nekicsapódott a szekrénynek. A szekrényajtó kinyílt egy résnyire. Gyorsan becsuktam. Hallottam a lépteit, ahogy kutatta a termet. Végül kiment. Egyszer csak borzasztó gyorsasággal beszaladt, kinyitotta a szekrényajtót, és mélyen a szemembe nézett. Azok a hatalmas, düledt, fehér szemei pár centire voltak az enyémtől. Hatalmas vigyor terjedt szét az arcán.

– Megvagy... Kinga...

Balázs Petra, 8. osztály, Kókai Imre iskola, Temerin

Félelmetes sárkány

Pintér Tibor, 4. osztály, Đuro Salaj iskola, Szabadka

A Nagy Hu

Volt egyszer egy Lebegő ország. A bagoly, Nagy Hu volt az állatok és az ország királya. Egy szép nyári napon feltette a pápaszemét és kinyitotta nagy varázskönyvét, ugyanis ő tudott olvasni és varázsolni is megtanult. Tehát megnézte a könyvet, hogy mi lesz az aznapi varázsige. Olyat talált, ami Flóráról szól: Flóra, Flóra kis virág! Ezután, ha kinyitod a szirmaidat, csönd lesz és ha zajt hallasz, akkor becsukod és repülni fogsz a leveleiddel! Később a virág találkozott Meglepetéssel, aki egy pillangó, és szerencsét meg boldogságot tudott adni másoknak. Nagyon jó barátok lettek. Meglepetés boldogságot szeretett volna adni Flórának, de hirtelen ott temett egy nagy darázs, és mint egy tornádó, elkapta őket. Ekkor Zöldi, a kukac, fény és hangjeleket adott le:

– Itt a veszély, vigyázzatok!

Nagy Hu elindult a sárga, világító gombához és varázsígeit mondott:

– Krucc, krucc, krucc, a darazsak tűnjenek el!

A piros gomba hirtelen beszippantotta a sok darazsat. Ezután csend lett. Flóra, a virág kinyílt. Meglepetés, a pillangó boldoggá tette Zöldit. A kék színű gomba táncolni kezdett, és ezután már mindenki boldogan táncra perdült Lebegő országban. Nagy Hu, a bagoly végre becsukhatta varázskönyvét.

Ezt a mesét az osztály közösen találta ki a magyarkanizsai könyvtárban.

Meseírók lettünk!

A magyarkanizsai J. J. Zmaj iskola 1.d osztálya

Mi leszek, ha nagy leszek?

Jelenleg iskolás vagyok. A tanulás a feladatom, azokat a tantárgyakat szeretem tanulni, amelyek érdekelnek, szerintem ez mindenképpen így van.

Kisgyerek korom óta álmodozom a mesterségemről. Mindig is olyan munkahelyet akartam, ami különleges, és amit szeretek. Kiskoromban állatorvos akartam lenni, mert nagyon szerettem az állatokat. Ezt az állatorvosi álmot sokáig dédelgettem. Amikor idősebb lettem, táncitanárnő szerettem volna lenni, még ma is imádom táncolni, de ez az álom már szertefoszlott. Hetedik osztályos koromban sokan kérdezték, hogy mi leszek, ha nagy leszek. Nem tudtam a kérdésekre válaszolni, s minél idősebb lettem, annál kevesebb szakma volt, ami érdekelt. Szerintem ez másoknál pont fordítva van, minél idősebbek, annál több tervük van. Nem szeretnék olyan mesterséget választani, ami stresszes, amit nem szeretek, olyat képzeltem el, ami lefoglal, és nem unom meg. Minél idősebb lettem, annál többet kérdezték, hogy melyik középiskolába fogok tovább menni. Nem tudtam, melyik középiskolát válasszam, nem volt olyan, ami tetszett. Egyik nap elhatároztam, hogy megnézem az iskolákat az interneten. Eldöntöttem melyikbe megyek: a Bosa Miličević közgazdasági középiskolát választottam.

Nem igazán tudom, mi lesz a mesterségem ezzel az iskolával, de remélem, jó munkahelyet találok majd a jövőben.

Kovács Afrodita, 8. osztály, I. G. Kovačić iskola, Szabadka

Aronax professzor úr segítője voltam...

... amikor a Nautiluson megkaptam a levelet, hogy sétabúvázkodásra visz minket Nemo.

Alig vártam már, hogy indulhassunk, mert nagyon szeretek bújázkodni. El is érkezett a nap, amikor készülődtünk. Ránkadták a nagy gumiruhákat és indultunk. Ned Land nem jött velünk. Rengeteg fajta halat láttam. Nemo valamilyen négylábú állatot akart lőni. Egyszer csak a kapitány meglátott valamit a bokorban, és lövésre kész volt. Kiugrott a bokorból egy ritka állat, amit az egész világon sokan keresnek, és megvenni nagyon drága. Ez a vízalatti vidra volt. Mentünk tovább, egyszer csak a tanár urat és engem lenyomott Nemo a korallok közé. Kérdeztem tőle kíváncsian, hogy miért nyomott le. Ő azt felelte: mert jöttek a foszforeszkáló cápák.

Visszaértünk a hajóra és elmondtuk Ned Landnek, hogy mi történt. Ő pedig nagyon bánta, hogy nem akart jönni.

Nagyon örülök, hogy a tanár úr segítője lehettem, mert élménydús kalandjaim voltak. Nagyon érdekes volt a korallok között, mert sok izgalom volt és a cápák nem vettek észre minket.

Balázs Ronald, 6. osztály, Sever Đurkić iskola, Óbecse

INFORMATIKA

Aratott a zsarolóvírus

Csaknem száz országot érintett a május derekán kezdődött számítógépes támadássorozat, amit a világ mintegy száz országában érzékeltek első kézből. Az összesítések szerint 75 ezer kibertámadás történt.

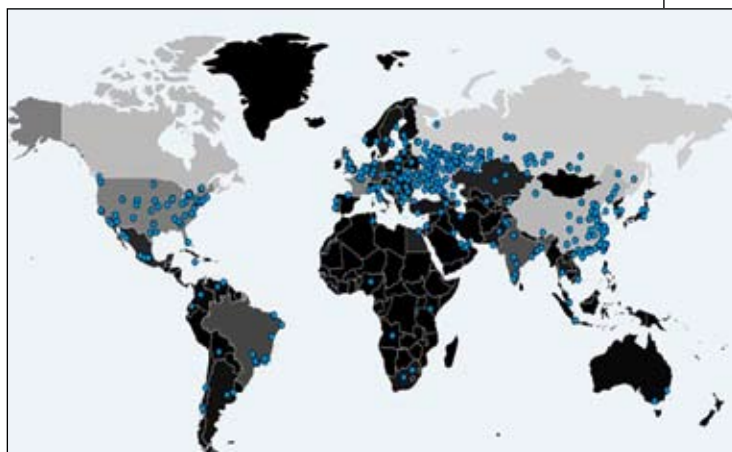
Szakértők szerint a támadássorozatot úgynevezett ransomware vírussal követték el, amely láncfertőzést okozott az egymással összekötöttségben lévő számítógépes rendszerekben. A WannaCryként ismert zsarolóvírus továbbfejlesztett változata terjedhetett szét, amelynek készítői 300-600 dollárnak megfelelő összeget próbálnak kicsikarni a felhasználóktól a bitcoin nevű virtuális valutában, a rosszindulatú program által zárolt adatok hozzáférhetővé tételéért (ransom angolul váltságdíjat jelent).

A felhasználók háttérképe megváltozik, egy visszazámlálás jelenik meg rajta azzal az időtartammal, ameddig a gép tulajdonosa kifizetheti a váltságdíjat, különben a kiberbűnözők törlik az összes adatát.

A magát Shadow Brokersnek nevező csoport az interneten tavaly óta terjeszti az amerikai Nemzetbiztonsági Ügynökségtől, az NSA-től elloptott, Eternal Blue-ként ismert hackerprogramot. A mostani számítógépes támadássorozat elkövetői pedig feltehetően az NSA-kódokat felhasználva fejlesztették tovább a WannaCry vírust, képessé téve arra, hogy magától terjedjen el nagy számítógépes rendszerekben.

A hackerek a Microsoft Windows operációs rendszerének sérülékenységét kihasználva támadtak. Nagy-Britanniában egészségügyi intézményeket, Spanyolországban céges informatikai rendszereket ért zsarolóvírus-támadás. A Kaspersky Lab orosz számítógépes biztonsági cég szerint a legtöbb fertőzési kísérlet Oroszországban történt.

Aki még nem tette meg, az sürgősen frissítse a Windowst és a programokat – ezt javasolják a szakemberek, még akkor is, ha a támadás egyelőre a magánszámítógépeket nem érintette.

Világterkép a támadás mértékéről

Zsarolóvírusról készült képernyőfotó

KUTATÁSOK

Összekapcsolható az emberi agy és a számítógép?

Az emberi agy és a számítógép közvetlen összekapcsolásának lehetőségét tanulmányozza Elon Musk amerikai feltaláló és üzletember – értesült a Wall Street Journal (WSJ). A 45 éves milliárdos egy közeli munkatársa megerősítette a lapnak, hogy a Tesla villanyautógyár és a SpaceX űripari cég alapítója a Neuralink cégben orvostudományi kutatásokat is végeztet. Állítólag olyan miniatűr agyi elektródákat akarnak kifejleszteni, amelyekkel

Musk azon munkálkodik, hogy az emberi gondolatok feltölthetővé válhassanak a számítógépre

egy napon le- és feltölthetővé válnának a gondolatok a számítógép és az emberi agy között.

Elon Musk már egy tavalyi konferencián arról beszélt, hogy a jövő egyik fontos technológiájának tartja a komputerekkel való kapcsolattartásra szolgáló mesterséges idegszöveteket. Szerinte ez a technológia segíthetne az embernek lépést tartani a mesterséges intelligenciával, amelynek lehetséges túlhatalmától Musk már többször óva intett.

Tudod-e?

* Az emberi agy információtároló kapacitása ötször nagyobb, mint amekkora a Wikipedia információkészlete.

* Agyunk ugyanakkora mennyiségű energiát használ fel, mint amennyi egy 10 wattos izzó fogyasztása.

* Testünk 30 perc alatt annyi hőt ad le, amennyi elegendő 1,5 liter víz felforralásához!

* A gyomorsav (sósav, HCl) olyan erős, hogy feloldja a borotvapengéket!

ÉPÍTÉSZET

A legmagasabb híd a földkerekségen: 565 méter

Hol másutt, mint Kínában adták át a forgalomnak a világ legmagasabb hídját. Az 1341 méter hosszú Peijiangsiang-híd 565 méterrel magasodik az azonos nevű völgy fölé az ország délnyugati részében. A frissen átadott szerkezet magasságát tekintve egy 200 emeletes épületnek felel meg.

A hatalmas függőhíd építési munkálatai 2013-ban kezdődtek és több mint egymilliárd júant emésztettek fel. A szakértők szerint a szél jelentette az egyik legnagyobb kihívást a munkálatok során, amelyek elvégzése nagyfokú precizitást igényelt. A szokásostól eltérően a híd egyes darabjai nem előre összerakva érkeztek meg, hanem a helyszínen illesztették össze őket.

Kincsünk, a biológiai sokféleség

Fontos megőrizni

Az ENSZ által 1992-ben Rio de Janeiroban rendezett Környezet és Fejlődés Konferencián született meg a Biológiai Sokféleség Egyezmény. Ennek hatására kezdeményezték, hogy május 22-e legyen a biológiai sokféleség, azaz a biodiverzitás napja.

A Biológiai Sokféleség Egyezmény célkitűzése a biológiai sokféleség megőrzése, komponenseinek fenntartható használata, az erőforrások hasznosításából származó előnyök igazságos és méltányos elosztása, beleértve az erőforrásokhoz való megfelelő hozzáférhetőséget, a technológiák átadását és a pénzeszközök biztosítását.

Szerencsére egyre többen ismerik fel azt a tényt, hogy a természet erőforrásait nem lehet korlátlanul, egyre növekvő mértékben használni. Fontos, hogy közösen cselekedjünk, hiszen ebben rejlik környezetünk, életterünk megóvásának kulcsa.

Sok fejlett országban a nagymértékű természetátalakítás eredményeként az élővilág sokfélesége jelentősen lecsökkent. Nálunk ez a kedvezőtlen folyamat szerencsére még nem okozott akkora kárt: ami számos más országban már elpusztult, eltűnt, annak egy része nálunk még fellelhető. Sok olyan egyedülálló természeti értékünk van, amely a nyugati országokban sohasem fordult elő.

A biológiai sokféleség jelentőségéről a döntéshozók sokszor hajlamosak elfeledkezni. Fontos tehát, hogy a biológiai sokféleség nemzetközi szinten ünnepeket napján tudatosítsuk a társadalomban ennek jelentőségét. A biodiverzitás egészét meg kell ismertetni a társadalommal, a környezettudatosságot pedig minden rétegben és korosztályban ki kell alakítani.

A Kárpát-medence növény- és állatvilága rendkívül gazdag, sokszínű. Vidékünkön több mint 42 000 állatfaj, valamint 2200 növényfaj él. A viszonylag kis területű medencében a számos időjárási és helyileg ható földrajzi tényező, például a víz, vagy a változatos talaj hatására kialakult gazdag élővilág többnyire kisebb kiterjedésű és mozaikos elhelyezkedésű elemekből tevődik össze. Ezek megőrzése sokkal nehezebb feladat, mint a nagy kiterjedésű, sokszor ezer kilométereken keresztül azonos élőhelyeké.

A természetre, a biológiai sokféleségre igen nagy hatást gyakorol az emberi tevékenység, a területhasználás módja. Gondoljunk például arra, hogy az infrastruktúra fejlesztése során fel-

erősödhetnek az elszigetelődést okozó hatások. Az élővilág számára kedvezőtlen, ha például a közúthálózat fontos ökológiai folyosókat vág ketté és tesz működésképtelenné, mivel megakadályozza a töredezett állományok közötti génkicserélődést. Súlyos következményei vannak a túlzott vegyszer- és műtrágyahasználatnak, a nem megfelelő talajművelésnek és tápanyagutánpótlásnak is.

Vidékünk természetes élővilága a sokféle emberi tevékenység ellenére igen jó állapotban maradt fenn, joggal lehetünk büszkéek természeti értékeinkre. Például számos olyan faj és társulás él nálunk, amely Európában, vagy akár az egész világon már csak erre felé található meg.

Tudod-e?

...hogymi a különbség a növények és az állatok között?

A legegyszerűbb, ha magunk elé képzelünk egy szarvast és egy szál rózsát. Azonnal láthatjuk a különbséget. Az állatok képesek arra, hogy változtassák a helyüket, jól látható anyagcseretermékeik vannak, rendelkeznek idegrendszerrel, érzékszervekkel. A növény mindezekre nem képes, illetve nem rendelkezik ezekkel a tulajdonságokkal. Vannak kivételek, például a klorofill tartalmú egyszettű algák, amelyek – bár növényként tartjuk számon őket – képesek helyváltoztatásra, és szerves anyagokat is el tudnak fogyasztani. Példaként lehetne felhozni a gombákat is, melyeknek nincs klorofilljük, és szerves anyagokkal táplálkoznak.

...hogymilyen volt a dinoszaurusz?

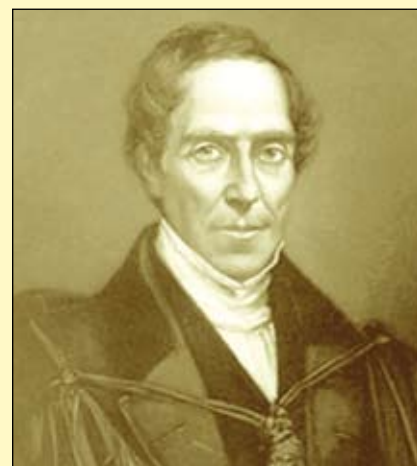
A dinoszauruszok nagyjából 150 millió éven át uralták a Földet, majd eltűntek. Sokuk óriásira nőtt, de volt köztük apró, csirke nagyságú is. Növényevők és ragadozók voltak. A di-

noszauruszok hüllők, pikkelyesek és tojásrakók voltak. A rövid lábú, csúszómászó gyíkokkal ellentétben a dinoszauruszok hosszú testük alá hajló lábaikon sokkal ügyesebben mozogtak. Sok más hüllő is élt velük egyidőben, a tengert és a levegőt is meghódították, de a dinoszauruszok csak a szárazföldön éltek.

...hogymikifedezte fel a dinoszauruszokat?

Gideon Mantell, foglalkozása szerint orvosdoktor, lelkes gyűjtője volt az ásványoknak és a kőületeknek. 1820-ban feleségével néhány nagyméretű, kőbe ágyazott fogat talált. Hosszas vizsgálódása után az volt a véleménye,

hogy a fogak és a csontok egy óriás hüllő maradványai lehetnek. A lényt elnevezte Iguanodonnak, ami leguánfogút jelent. Ásatásai, kutatásai eredményeként más óriáshüllő-maradványokat is talált. 1841-ig ezeknek az élőlényeknek még nem volt csoportnevük. Végül Sir Richard Owen ötlete alapján dinoszauruszoknak, rettentő gyíkoknak nevezték el őket.

A nyúl

Történt egyszer, hogy egy virágárus éppen a királyi palota előtt haladt el, s mikor a hercegnő megpillantotta az ablakból, azonnal leküldte hozzá a komornáját, hogy vegyen tőle virágokat. A növényeket aztán elültették a kertben, a hercegnő pedig minden nap figyelemmel kísérte fejlődésüket, és gondosan ápolta őket.

Egy napon, mikor a kertjében sétálgatott és virágaiban gyönyörködött, egy nyulat látott elszaladni a növények között. Megkérte a komornáját, hogy próbálja elfogni. Miután sikerült elkapni az állatot, a lány megkötötte egy madzaggal. Folytatták a sétát a nyuszi társaságában, de alig tettek pár lépést, a nyúl kiszabadult, és elszökött.

A hercegnő nagyon elszomorodott emiatt, de a következő napon, ugyanabban az órában megpillantotta ismét a fürgé állatot, és sikerült megint elkapniuk. Ezúttal egy kendővel kötötték meg, ám alig fordultak egyet, a nyuszi ismét kiszabadult, és eliszkolt. A hercegnő igen bánkódott, hogy a kis állat újra elhagyta, de hamar megvigasztalódott, mikor másnap a szokásos sétája közben újfent a nyulacskába botlott. Levette nyakából arany nyakláncát, és megkérte a komornát, hogy ezzel fogja meg a nyulat, mert ebből már biztosan nem tud megszökni. De hiábavalónak bizonyult ez a próbálkozás is, mert az állatnak megint csak sikerült elinálnia, és eltűnt a nyakékkal együtt.

A hercegnő visszatért a palotába, de annyira bánkódott a nyuszi eltűnése miatt, hogy egészen belebetegedett. A királyi orvosok mind megvizsgálták, és megállapították, hogy a hercegnő szerelmi bánattól szenved, amire nincsen gyógymód, de hogy csillapítsa szomorúságát, felírták neki, hogy sokat sétáljon és mulasson.

A hercegnőt különféle történetekkel igyekeztek felvidítani az udvarban, de senkinek sem sikerült mosolyt csalnia az arcára.

Odalent a faluban egy kis házban élt két idős asszony, akik testvérek voltak. Egy nap így szólt egyikük:

– Nővérem, úgy döntöttem, hogy elmegyek a palotába, mert szeretném elmesélni a saját történeteimet a hercegnőnek. Azok biztosan elnyerik majd a tetszését.

– Ugyan, miért tetszenének neki a te meséid? – legyintett a másik. – A hercegnő bizonyosan ezerszer szebb történeteket is hallott már a te históriáidnál!

De hiába próbálta lebeszélni a testvérét, az makacsul ragaszkodott tervéhez, és elindult a palotába.

Útközben beült egy mérföldkőnél, hogy elfogyassa azt a kis kukoricáskenyeret, amit az útra becsomagolt. Egyszer csak arra lett figyelmes, hogy a kő alól egy szamár bújik elő aranyszínű táskával a hátán, de ami még ennél is furcsább volt, hogy látta a szamarat vezető kezeket, pedig senki emberfia nem volt az állat mellett.

Az asszony megvárta, míg a szamár visszatér, aztán belekapaszkodott az aranyszínű táskába, és követte őt a kő alá. A szamár egy csodaszép palotába vezette, ahol a nagyteremben egy terített asztal mindenféle finomsággal volt tele. Az

asszony nekilátott a falatozásnak, s mikor befejezte a finom lakomát, körbenézett, és azt vette észre, hogy temérdek kéz szorgoskodik körülötte, csakhogy kezekhez tartozó embereket most sem látott.

Mikor leszállt az este, pihenőre tért. Reggel nagyon korán ébredt, s mikor kipillantott az ablakon, egy nyulat látott belépni a palotába a kertből. A nyúl egy szobába ment, ahol beült egy kádba fürdeni, és abban a pillanatban jóképű ifjúvá változott. Ezután egy tükör előtt megfésülködött, miközben így szólt:

*„Ó, fésű, mely kisímitod hajamat,
Ó, szalagok, melyek körülfonjátok hajtincseimet,
Megmutatnátok nekem azt,
Ki miattam bánkódva, szerelmemért eped?”*

A fiú ezután visszaváltozott nyullá, és kiugrált a palotából.

Az asszony ezt követően megreggelizett, s mikor észrevette, hogy a szamár indulni készül, ő is vele tartott. Együtt bújtak elő a mérföldkő alól, az asszony meg egyedül folytatta útját a palota felé.

Mikor megérkezett, bebocsátást kért a hercegnőhöz, aki nem fogadta nagy lelkesedéssel, és amint meglátta, elfordult a fal felé. Ám az asszonyt ez csöppet sem zavarta, csak leült, és belekezdett a mondandójába. Úgy döntött, azt meséli el, ami idefelé jövet történt vele. Alig kezdett bele a nyúlról szóló történetbe, a hercegnő máris felült, és még az étvágya is megjött. Kért egy tányér levest, és megkérte az asszonyt, hogy folytassa az elbeszélést. Mikor az asszony a történet végére ért, a hercegnő megkérte, hogy vezesse el őt abba a palotába, ahol a nyulat látta. A hercegnő egészsége gyorsan javult, és amint teljesen rendbe jött, el is indult az asszonnal és a komornájával a titokzatos palota felé.

A mérföldkőnél megvárták a szamarat, mindannyian megfogták, és együtt mentek a palotáig. A hercegnő megdöbbsent, hogy milyen csodálatos építmény tárult a szeme elé. Odabent látta ő is a szorgos kezeket, csak embereket nem látott sehhol. Sorra járták a szobákat és termeket. Hirtelen az egyik szobából a komorna éktelen sikoltozással szaladt elő. Mikor a hercegnő megkérdezte, hogy mi rémitette meg annyira, azt válaszolta, hogy látott egy halott embert. A hercegnő azt mondta neki, hogy ne törődjön vele, csak menjen vissza a szobába, de a lány úgy meg volt rémülve, hogy esze ágában sem volt visszatérni oda. Így a hercegnő maga lépett be a szobába. Odament a halotthoz, lelocsolta vízzel, és imádkozni kezdett. A következő pillanatban a halott ember életre kelt, és egy derék herceggé változott. Ez volt az az ifjú, akit az asszony nyúl alakjában is látott.

Egyszeribe az összes dolgos kéz testet öltött. Ők voltak a palota szolgálói, akik mind el voltak varázsolva. Az ifjú megköszönte a hercegnőnek, hogy segítségével megtört a varázslat, mely őt és udvarát sújtotta. A hercegnő megkérdezte, hogy mi ez a nagy készülődés a palotában. A herceg azt felelte, hogy éppen a napkeleti hercegnőt akarja feleségül venni.

– Hiszen én vagyok az a hercegnő!

– Akkor hát önt szánták nekem – mondta örömmel a herceg.

A menyegzőt egy hét múlva meg is tartották, és a hercegi pár nagy szerelemben élt együtt. Az idős asszonyt nagyon megbecsülték, hiszen neki köszönhették boldogságukat. De hiába volt része minden jóban az asszonnak, folyton szomorú volt, s mikor megkérdezték mi a baja, azt felelte, hogy nagyon szeretne hazatérni. Így végül az asszony elhagyta a palotát, és visszatért testvére mellé, mert nem tudott máshol boldog lenni, csak a saját kis otthonában.

Consiglieri Pedroso meséje

KÉT LEVÉL

Első levél

„Kedves barátom, Kíca,

Írtam egy gyönyörű verset, egy virágról, mely fejjel lefelé nő s egy lusta méhecskéről, mely folyton csak filmeket néz. A vers nagyon szép, s az összes ember közül, akiket ismerek, nekem tetszett a legjobban.

El szeretném küldeni a barátnőmnek, Ninának, aki Moszkvában él. De előtte a verset le kellene fordítani orosz nyelvre. Én nem tudok oroszul. Nem tudok franciául sem, ami jó, mert Nina sem tud franciául.

Kedves Kíca, te ismersz egy igazi oroszot. Sašának hívják, ugye? Lefordíthatná-e ő az én gyönyörű, virágról meg lusta méhecskéről szóló versemet?

Jól fordít-e ő oroszra?

Szeret téged barátnód,

Filipa (költőnő)”

Második levél

„Kedves Filipám,

Hadd mondjam el rögtön – Saša jól fordít oroszra. Ő a leginkább csak oroszra fordít jól. Azért, mert ő orosz. Fordítana ő spanyolra is, de nem tud. Ő nem spanyol, és miért fordítaná a te versedet spanyolra? Jobb, ha nem vársz el tőle ilyesmit.

Ő orosz, és élvezettel fordít lusta méhecskéről szóló verseket oroszra. Ilyen ő. Mindig sikeresen fordít le mindenfélét oroszra. Talán azt hiszed, azért megy ez neki könnyen, mert ő orosz. De nem, nincs igazad. Nem elég orosznak lenni, tudni is kell oroszul. És Saša meglehetősen jól ír, beszél, gondolkodik és olvas oroszul.

Tud kardozni is, de most nem erről van szó. Az a fontos, hogy Sašának sikerülni fog nem lefordítani a verset angolra. Ő jobban beszél oroszul, és miért fordítaná akkor angolra?

IGOR KOLAROV

Rumli

(részletek)

Sokan tévedésbe esnének, a verset egyesek angolra, mások németre fordítanak le. De nem így Saša. Ő felelősségtudatos, figyelmes és ért a lepkékhez.

Azon kívül, hogy orosz, szereti az édes tejfőlös pitét. Jó, hogy eszedbe jutott Saša. Ő nagyon szereti a költészetet és a sportautókat, és igen jól fordít oroszra.

Így állnak a dolgok őt illetően.

Szeret téged barátod,

Kíca (aki nem költő)

U.i.: Saša mostanság Argentínában tartózkodik. Hamarosan hazajön, 20 év múlva. Ha nem felejt el oroszul, az esetben biztos lehetsz benne, hogy ő kitűnően fordít oroszra.

RYAN TÖRTÉNETE

E történet hozzávalói:

- százmillió kisfiú és kislány
 - húsz viziló
 - három pulyka
 - egy Ryan
 - egy kép nélküli keret
 - öt úszás a Földközi-tengerben
 - egy csukott ablak
 - egy mobiltelefon
- S hogy mi történik ezután?

1.

Százmillió kisfiú és kislány fel fog ébredni egy reggelen, megmosdik, fogat mos, és figyelmesen olvasni kezdi ezt a történetet. És roppant kíváncsiak lesznek, vajon miért kell hozzá húsz viziló.

Nos, a húsz viziló csak egészen rövid ideig tartózkodik itt. Elindulnak Belgiumba, keresztültrappolnak a történeten, s puff! – már el is tűntek.

2.

És a három pulyka? Bizonyára mindenki számára teljesen világos, hogy ők csak azért vannak itt, hogy mindent összezavarjanak.

Ennyit az ő pimaszságukról.

3.

Szólunk kell e történet főhőséről, aki egy bizonyos Ryan Aki Nem Túl Jól Tájékozódik Az Időben És A Térben, vagyis röviden – Ryan.

De, róla majd később.

Meg kell magyarázni, hogy kerül a történetbe a kép nélküli keret, s hogy mire való. Arra való, hogy a számár nyakába akasszuk. Ha az ember odaáll a számár elé, a keret tükörré változik.

S ez nagyon hasznos dolog.

4.

Természetesen nem szabad megfélemlíteni a Földközi-tengerben való öt úszásról sem. Enélkül a történet meglehetősen száraz lenne. Az öt úszást egyszerre kell alkalmazni, mégpedig kizárólag augusztus 5-én, délután 5 óra 5 perckor.

Vegyük úgy, hogy így lesz, hogy a történet kellően nedves, és tovább folyhat.

5.

Hogy kerül a történetbe a csukott ablak? A válasz egyszerű: ha valaki belerúg egy labdába, a csukott ablak lelassítja azt, és a százmillió kisfiú és kislány élvezettel nézheti végig annak röptét a lábtól egészen a komódon álló kristálytálig.

Ebben a történetben tehát fontos jól becsukni az összes ablakot.

6.

Nem, nem feledkeztünk meg a mobiltelefonról. Bárhol is tartanátok a történetben, felhívhattok valakit váratlanul, hogy elmondjátok, nagyon szeretitek őt.

Egy ősi afrikai néptörzs hitt abban, hogy a szeretet nélküli történet üres történet. Ezért a törzs minden egyes tagjának három mobiltelefonja is volt.

7.

És ne higgyétek, hogy megfélemlítettünk Ryanról Aki Nem Túl Jól Tájékozódik Az Időben És A Térben, vagyis röviden – Ryanról.

Az ő feladata az, hogy a saját életében és ebben a történetben – főhős legyen. De, nem túl jól tájékozódik. Például elmegy a boltba, s viszájón a könyvtárból. Vagy, belép a történetbe, s a hűtőszekrényben találja magát.

Csupa ilyesféle dolog történik veled.

8.

Ezután pedig, tegyétek félre a történetet, s várjátok ki, mi történik.

Addig viszont, a százmillió kisfiú és kislány mossa csak szépen, rendszeresen a fogát.

Nagyon sok a megmosandó fog, ne veszteggessük az időt...

Fordította: Orovec Krisztina

Nekrológ helyett

Szomorú apropója van e heti Iránytűnknek, ugyanis néhány napja elhunyt a kortárs szerb gyerekirodalom egyik legérdekesebb figurája, Igor Kolarov.

A nekrológ feladata az lenne, hogy az elhunyt életét és munkásságát méltassa, megemlékezzen arról. Igor Kolarovot inkább búcsúztassuk azokkal a rövid szövegekkel, amelyeket néhány éve Orovec Krisztina fordított a Híd folyóirat számára. Azt már sajnos nem érthette meg, bár nagyon örült neki, hogy magyarul is megjelenjen a Kézikönyv pingvineknek című könyve (Priručnik za pingvine), méghozzá az újvidéki Forum kiadónál.

Igor Kolarov most nektek ajánlott szövegeiben egy olyan minőséget mutat meg, amelyhez nehéz lenne egy tankönyvi definíción, magyarázaton keresztül hozzáférni: az abszurdot. A hihetetlen és értelmetlen keverékét, amelyhez egy csipetnyi humort is adagol az író. Az abszurdban ott bujkál a kommunikáció lehetetlensége, a lét értelmének keresése és kétségbevonása és számtalan egyéb dolog is...

És bár Igor Kolarov már egy másik történetben van, szövegei, amelyek utazásról, barátságáról, az irodalomról és írásról, meg az élet egyéb fontos dolgairól szólnak, kétségtelenül velünk vannak, és nyomot hagynak a világban.

Olvassunk, éljünk!

Herédi Károly

Barangolás a hangszertörténelemben

Az előző két számunkban is a hangszerek világában jártunk. Mai, befejező részünkben a sort az orgonával kezdjük.

Az egyházi zene védőszentjének, Szent Ceciliának a hangszere joggal érdemelte ki a „hangszerek fejedelme” címet, hiszen hangszíne, hangterjedelme és hangerőssége messze felülmúlja minden más zenészerszámát. Előde a különböző hangon szóló sípokat bőrtömlőbe zárt levegő segítségével megszólaltató duda (régiben csimpolya) volt. Az első, különböző hosszúságú sípokból felépített és fújtatoberendezéssel megszólaltatott orgonát az alexandriai Kteszibiosz készítette, két és félezer esztendővel ezelőtt. A kezdetben mindössze 8–15 sípból álló – és elsősorban iskolai oktatóeszközként használt – hordozható (portatív) orgonákat egyre nagyobb méretűek és hangterjedelműek követték. A világ legnagyobb orgonáját az amerikai Atlantic Cityben építették meg, sípjainak száma megközelíti a 33 000-et.

Kísérteties hangszer

Vannak hangszerek, amelyeket nem emberi kéz szólaltat meg. A középkorban üldözött, később, a romantika korában divatossá vált eolhárfa keretre erősített (különböző vastagságú) húrjain a szél muzsikál ódon várkastélyok tornyainak ablakaiban. A kínai galambsípot – régi kínai hagyomány szerint – galambok farkára erősítik. Szabadon engedve őket felhangzik a madarak százezreinek égi hangversenye, amint a sípokat a repülés közben rajtuk átáramló levegő megszólaltatja.

Uralkodók hangszerei

A zenekedvelő uralkodók közül igen sokan játszottak maguk is hangszereken. A bibliai Dávid király ifjúkorában gyönyörű hárfajátékával nyugtatta Sault, Izrael első királyát, a kegyetlen római császár, Néro legkedvesebb hangszere a

Templomi orgona és sípjai

duda, I. Erzsébet angol királynőé a virginál volt. Nagy Frigyes német-római császár és a feleségeit sorra lefejeztető VIII. Henrik angol király fuvolán játszott.

Múzeumok féltett kincsei közé tartoznak Mátyás király ezüstözött sípokból épített orgonája, Marie Antoinette francia királyné aranyhárfája, Mária Terézia királynő teknőc páncéljából faragott hegedűje.

Muzsikáló tudósok

A zenebarát tudósok közül két görög matematikust is meg kell említenünk. Hérón – a gőzgép ókori feltalálója – a hadigépek és automaták mellett hangszereket is tervezett, köztük az első szélkerék hajtotta orgonát. Püthagorasz amellett, hogy tanulmányozta a sípok, húrok hossza és a keltett hangok magassága közti matematikai összefüggéseket, feltalálta a billentyűs hangszerek őseit, az egyhúros monochordot, amelyet utóbb a tanulók hallásának fejlesztésére használtak az ókori és középkori iskolákban. A reneszánsz korának művész-tudósa, Leonardo da Vinci legalább annyira büszke volt lantjátékára és hangszereire, mint festményeire. Tervezett többek között kalapácsokkal megszólaltatható, több harang hatását keltő harangot, az oldalán nyílásokkal ellátott, változtatható hangú dobot és egy billentyűs-húros-vonós hangszert is. Benjamin Franklin, a villámhárító (és a bifokális szemüveg) feltalálója vizespoharakon játszott zenét hallva egy új hangszert is feltalált, az „armonica”-t. A legnevesebb magyar matematikus, Bolyai János 12 esztendőskorában hegedűjátékával hódította meg Marosvásárhely zenekedvelőit, és tudjuk, hogy fuvolán játszott gróf Széchenyi István, brácsán Bolyai Farkas. A Nobel-békedíjas orvos, Albert Schweitzer orgonaművészként járta be Európát, hogy hangversenyeinek jövedelméből őserdei kórházat alapíthasson és működtethessen Afrikában. Az együtt muzsikálás élménye is elmélyítette a 20. század két Nobel-díjas elméleti fizikusának, Max Plancknak és Albert Einsteinnek közel fél évszázadon át tartó barátságát.

VAJDASÁGI KÉPZŐMŰVÉSZEK

Rendkívüli tehetségű festőművész volt Dobó Tihamér (1937-1987), akiről az első magyar kanizsai képtárat elnevezték.

Rajztudása a legnagyobbakkal vetekedett. Tanulmányait újvidéki és niši képzőművészeti iskolákban folytatta. A szakirodalom szerint

Önarckép

Dobó Tihamér festőművész

többek között az olasz Segantini romantikus festészete hatott munkáira. Vékony, szállás vonalakkal rajzolt, festményein előszeretettel alkalmazta a száraz ecset effektusát. Érzelmdús lelkülete, szakmai tudása költői magasságokba emelte festészetét.

Tájképein a Tisza folyó egy jellegzetes szegmensét, kanyarulatát dolgozta fel, és fogalmazta újra és újra tömör festői felfogásban. A tájképi elemeket (a fákat, a folyó sodrását, a levegőperspektívát, a víztükör fényeit, a vízre tökéletesen illeszkedő csónakokat) csodálatosan ritmizált egységbe szerkesztet-

te. Élete folyamán többször is visszatért e témájához, folyamatosan megújítva, lirizálva, átlényegítve. Karakteres portréfestő volt. Híres művészek, műgyűjtők, barátai, gyermekek arcképeit festette meg.

A Tisza gyakran szerepelt Dobó festményein

Bocskai felkelése

Az első fegyveres ellenállás a Habsburg-uralommal szemben

A magyar nép többször fogott fegyvert a Habsburg uralkodóház ellen, gondolkunk Rákóczi szabadságharcára a XVIII. század elején, vagy az 1848-as forradalomra és szabadságharcra. Az első komolyabb felkelés azonban még az 1600-as évek elején robbant ki Erdélyben.

Bocskai István

Több ok vezetett a fegyveres ellenálláshoz. Az egyik, hogy a tizenöt éves háború alatt (1591–1606) Magyarország és Erdély lakossága keserves éveket élt át, elsősorban a császári seregek (és a törökök) visszaélései miatt szenvedett. Nagy volt az elégedetlenség a nép körében, a háború értelmetlensége még tovább fokozta a helyzetet. Másrészt a háborút kihasználva a bécsi udvar ellenreformációs törekvései is nagy ellenállást váltottak ki, mivel a protestánsokat üldöztették. Emellett a magyar nemesek ellen

Báthory Zsigmond

is sűrűn eljárások folytak. Erdélyben terrorrendszer uralkodott a császári katonai vezérek irányításával.

1604-ben kitört a felkelés a Habsburgok ellen. A mozgalom élére Bocskai István erdélyi fejedelem állt, aki korábban a Habsburgok támogatója volt. Bocskai 1557-ben született Kolozsváron, főnemesi családban. 1605. február 21-étől volt Erdély fejedelme. A későbbi fejedelem 1592-től váradi kapitányként szolgált Báthory Zsigmond erdélyi vajdánál, akinek a legközelebbi tanácsadója is volt. Ennélfogva jó diplomata volt és egyben kiváló hadvezér, tapasztalattal rendelkezett, az ő közvetítésével kötötték meg 1595-ben a törökellenes szövetséget

II. Rudolf császár

II. Rudolf és az erdélyi vajda között. 1598-tól elfordult urától és Rudolf császár politikájától is. Bocskainak nem tetszettek a Habsburgok, elsősorban azért, mert nem tudtak megfelelő támogatást nyújtani a törökök ellen. Basta császári tábornok ezenkívül terrorrendszert vezetett be Erdélyben, amely ellen Bocskai tiltakozott. Úgy vélte, az 1604-es alkotmányt védelmezi, és felkelésre szólította a népet. Csatlakoztak hozzá a hajdúk, majd a jobbágyok és nemesek is. A felkelők Álmosdnál legyőzték a

császári csapatokat és hamarosan elfoglalták Magyarország Habsburg-kézen levő területét. Előretörték Ausztria, illetve Morvaország és Szilézia határáig és egyesítették Magyarországot Erdéllyel. I. Ahmed török szultán 1605-ben még királyi koronát is küldött neki, amit azonban csak ajándékként fogadott el. A Szerencsen tartott országgyűlésen Magyarország fejedelmévé kiáltották ki, végül, meglegedve a helyzet alakulásával, Bocskai elfogadta Rudolf császár békeajánlatát.

Bocskai István koronája

Hosszú és nehéz tárgyalások után 1606. június 23-án megkötötték a bécsi békét II. Rudolf, Bocskai és a magyar rendek között. A béke értelmében a Habsburgok gyakorlatilag elismerték Erdély függetlenségét, amelyet több külső tényező garantált. A feltételek megfeleltek mind a rendeknek, mind a fejedelemnek, mivel a legtöbb követelménynek eleget tett a bécsi udvar. A protestáns vallást engedélyezte, Magyarországon csak a magyar törvények voltak érvényesek, az országot pedig a Magyar Tanács irányította. A pénzügyeket elválasztották a birodalom más tartományainak pénzügyeitől. Bocskai Ugozca, Bereg és Szatmár megyéket kapta irányításra Felső-Magyarországon. 1606. december 29-én a fejedelem meghalt Kassán.

A bécsi béke határozatait az 1608-as soproni országgyűlés léptette életbe. A béke nagy jelentőségű volt a magyarok számára, ezzel ugyanis megkezdődött a harc a birodalom központosítása ellen. Onnantól kezdve Bécsnek bármely támadása a vallásszabadság és más szabadságok ellen törvénysértésnek számított. A magyar nép azonban véglegesen csak évszázadokkal később szabadulhatott meg a Habsburg-uralomtól.

Tudod-e?

Bocskai Prágába került fogságba, miután Erdélyben szembeszállt a Habsburg-rendszerrel. Szabadulását követően visszavonult Bihar birtokaira és felvette a kapcsolatot az erdélyi bujdosó hajdúkkal. Seregét így már csatákban tapasztalatot szerzett harcosokból állította össze.

Új hangzás, erős érzelmek

Ebben a hónapban több ismert együttes, előadó adott ki új lemezt, például a Kasabian, a Papa Roach vagy Snoop Dogg. Az alábbiakban két zenekarra és egy énekesnőre figyelünk, akik friss albumukat mutatják be, a közös bennük pedig az, hogy új hangzással rukkoltak elő vagy új érzelmeket vittek dalaikba.

Vidámabb hangzás, színesebb megjelenés

Május közepe táján, négy év szünet után, a Paramore új lemezzel jelentkezett, amely az After Laughter címet kapta. Nemrég új klipjük is megjelent a Hard Times című dalhoz. A rajongók legnagyobb öröme az együttes európai turnéra is megy, amelynek keretében Magyarországon is fellépnek, a Volt fesztiválon. Az After Laughter a Haley Williams énekesnő vezette alternatív pop-rock együttes ötödik stúdióalbuma. Az album a zenekar új oldalát mutatja be, némileg folytatva azt a stílust, amelyet a 2013-ban kiadott Paramore című lemezzel kezdtek, kiváltképp a Still Into You és az Ain't it Fun című dalokkal. Vizuálisan színesebbek, a dalok letisztultabbak, vidámabb hangzásúak, némileg a nyolcvanas évek new wave stílusra emlékeztetnek. A rajongók egy részét ez talán váratlanul érte, ugyanakkor sokak szerint a változás elkerülhetetlennek bizonyult, hiszen az együttes felállása is többször változott az elmúlt években. Ez olyannyira kihatót zenei tevékenységükre, hogy az énekesnő bevallása szerint volt időszak, amikor elbizonytalanodott az albummal kapcsolatban. Oly sok minden történt, hogy nem nagyon hitte megvalósulni, némelyik pillanatban nem is akarta. Talán épp emiatt, a dalszövegek realiztikusabbak, a zeneszámok hangulata pedig néha hamisan vidám.

Ideje továbblépni

A múlt héten jelent meg a Linkin Park új, hetedik, One More Light című albuma, amelyen tíz dal található. A lemeztől még korábban kiemelkedett a Heavy, amelyben Kiiara működik közre. Az albummal a Linkin Park inkább az elektronikus és a pop hangzás felé fordult. Habár sokaknak ez is tetszik, akadnak rajongók, akik a régi hangzást sírják vissza, jó példaként pedig bemutatkozó albumukat, a 2000-ben megjelent Hybrid Theory-t hozzák fel. Ennek kapcsán a Linkin Park frontembere, Chester Bennington vallott egy interjúban. Elmondása szerint nincs baj azzal, hogy valakiknek nem tetszenek

az új dalok, mert ugyanakkor előjönnek olyan fiatalok, akiket épp a mostani hangzás ragad meg, és akadnak régi rajongók is, akik képesek lépést tartani az együttesrel. Ezzel kapcsolatban csupán azok a rosszindulatú megjegyzések bosszantják, melyek szerint eladták magukat és így próbálnak sikereket elérni. Ennek ugyanis semmi értelme, erre nincs szüksége az együttesnek. Chester arról is szólt, hogy a Hybrid Theory jó lemez és szeretik is, de 17 éve jelent meg, ideje tehát továbblépni. Egyébként a Linkin Park szintén fellép az idei Volt fesztiválon.

Személyesebb, mint bármikor

Shakira nemrég a közösségi médián keresztül jelentette be az örömteli hírt, miszerint a napokban kiadja új lemezét El Dorado címmel. Előjáróban az énekesnő elárulta, hogy az albumon rengeteg személyes hangvételű dal van, amit a férjének, gyermekei apjának, Gerard Piquének szánt. A múlt hónapban már be is mutatta a Me Enamoré című dalt, amely egyike azoknak, amiket férje ihletett. Arról szól, hogyan ismerkedett meg, akkor még leendő férjével, és miképp szeretett belé. Ennek kapcsán Shakira egy interjúban elmondta, hogy az egy mókás történet és rengeteget küzdöttek azért, hogy családot alapíthassanak. Shakira arról is szólt, hogy a lemezkészítés kalandos volt számára, több szólódalt készített, de együtt dolgozott híres kolumbiai zenészekkel is.

Film készül Demiről

Megközelítőleg egy évtizeddel ezelőtt ismerhettük meg Demi Lovatot, aki a Disney csatorna felfedezettjeként vált világhírűvé, elsősorban a 2008-ban bemutatott Camp Rock című film népszerűségének köszönve. Akkor derült ki, hogy Demit az éneklés és a zenei karrier is nagyon foglalkoztatja, hiszen még abban az évben adta ki a Don't Forget című debütáló albumát. Demi Lovato ezek után még négy albumot jelentetett meg, legutóbb, tavalyelőtt a Confidentet. Az újabb hírek szerint, a színész-énekesnő ezúttal összehozza mindkettőt, hiszen elsősorban a zenei karrierjére összpontosító film készül róla. Az I Am: Demi Lovato című filmalkotás a kulisszák mögé enged bepillantást, Demi ugyanis megmutatja, hogyan készül a legújabb lemeze. Saját elmondása szerint az elmúlt egy év meghatározó volt számára mind a karrierje, mind a magánélete szempontjából, így a filmben minden bizonnyal ezekről is szó esik. Sőt, Demi a közösségi hálón hozta nyilvánosságra, hogy mennyire izgatott, amiért a rajongói hamarosan megismerhetik az igazi énjét.

Portugália nyert

Nemrég zajlott le Ukrajnában a 62. Eurovíziós Dalfesztivál. A versenyen 42 ország vett részt és ezúttal is két elődöntő után következett a nagy döntő. A volt Jugoszlávia területéről Szlovénia, Horvátország, Szerbia, Montenegró és Macedónia versenyzett, a döntőbe csak Horvátország jutott be. Szerbiát Tijana Bogičević képviselte az Into Deep című dallal, amelyet a második elődöntőben mutatott be, de nem jutott tovább. Ugyancsak a második elődöntőben lépett a fel a magyar versenyző, Pápai Joci is, az Origóval, amely viszont bejutott a döntőbe. A dalfesztivál hivatalos mottója az Ünnepejlük a sokszínűséget volt, és a versenyt valóban a sokszínűség jellemezte. Különleges produkciókat hallhattunk, láthattunk, ilyen volt például a jódlizó romániai versenyző, vagy a horvát Jacques Houdek, aki szinte saját magával duettezett. Ez az Eurovíziós Dalfesztivál sajnos emlékezetes marad arról is, hogy Jamala fellépése idején egy rajongó felpattant a színpadra és

megmutatta pucér hátsóját. A versenyzők pontszámai a szakzsűri és a nézők szavazatai alapján álltak össze. A végeredmény szerint első lett Portugália, azaz Salvador Sobral, a második Bulgária a fiatal Kristian Kostovval, harmadik helyen pedig Moldova végzett a SunStroke Project együttesel. Negyedik lett Belgium, az ötödik Svédország, a hatodik Olaszország, a hetedik Románia, a nyolcadik Magyarország, a kilencedik Ausztrália, a tizedik pedig Norvégia.

Folytatódik a Különleges ügyosztály

Mérföldkőhöz érkezett a Különleges ügyosztály, ugyanis az 1999 óta futó krimisorozat a 19. évad berendelésével az amerikai televíziós leghosszabb ideje képernyőn lévő drámasorozatává vált. A széria sztárja, a magyar származású Mariska Hargitay természetesen a folytatásban is visszatér főszereplőként és producerként egyaránt. A színésznő 2006-ban Emmy-díjat is nyert a sorozatban nyújtott alakításáért. A Különleges ügyosztály stábjá februárban ünnepelte a 400. epizódot, de ezek után is keményen dolgoznak azon, hogy a sokak által kedvelt sorozat a képernyőn maradjon. Ennek érdekében mindent meg is tesznek, hogy érdekes történetekkel csigázzál fel a nézőket és mindig tudjanak újat mutatni.

Aranylemezes Utódok

Kenny Ortega, a High School Musical rendezője és koreográfusa 2015-ben újabb sikerfilmmel, az Utódokkal rukkolt elő. A film valójában az ismertebb Disney-szereplők gyermekeinek kalandjait mutatja be. A film főszereplői Dove Cameron, Sofia Carson, Booboo Stewart, Cameron Boyce és Mitchell Hope. Az Utódok, eredeti címén a Descendants 2015 nyarán debütált az Egyesült Államokban, őszre már az egész világot meghódította, később pedig animációs sorozat készült róla Utódok: Komisz világ címmel. A film sikerén felbuzdulva elkészült a második része is, amelynek bemutatója szintén nyáron lesz az Egyesült Államokban, így térségünkben ezúttal is őszre várható. Nem csupán a film lett sikeres, hanem a zenéje is. Az első film betétdalait tartalmazó album sokáig uralta a toplistákat, nemrég pedig Aranylemez lett. Azóta elérhetővé váltak az új rész betétdalai, valamint a film főcímdalának, a Ways To Be Wickednek a dalszöveges videója.

Jelige: „Maxi”
Kedves Bizi!

Hetedik osztályos lány vagyok, rendszeresen olvasom a Jó Pajtást, és a Bizalmas sorokat sem hagyom ki. Már egy ideje gondolkodom, hogy írjak-e vagy ne, és a barátnőm rábeszélésére hozzá is fogtam, mert ő is ugyanezekre a dolgokra panaszkodik. Így a levél a kettőnk gondját írja le, ami az iskolával, pontosabban az osztályzatokkal kapcsolatos, ami egy szóval katasztrófa! Mindkettőnk szerint mindez a pubertáskor miatt van, mert régebben nem voltak ilyen gondjaink. Én nem tudok odafigyelni amikor tanulnom kell. Leülök, elkezdem olvasni a leckét, és egyszer csak azt veszem észre, hogy egy pontot bámulok a falon, vagy dúdolgok valamit, elkalandoznak a gondolataim, álmodozok, arról, hogy mi lenne, ha... (Hasonlóan zajlik a barátnőmnél is a tanulás.) Mindenre gondolok, csak nem a tanulásra és az iskolára! Pedig még nem is vagyok szerelmes! Még szimpátiám sincs! A barátnőmmel úgy látjuk, hogy az osztályban másoknak is hasonlóak a gondjai. Szerinted mit tehetünk, hogy oda tudjunk figyelni, és hogy jobbak legyenek az osztályzataink. Én nem szeretném, ha az év végén tele lennék hármassokkal. Mit tehetek, tehetünk?!

Válasz:

Ha hiszed, ha nem, az első lépéseket már megtetted, megtettétek, megfogalmaztátok a problémátokat, beszélgettetek róla, segítséget kértetek. Sajnos, ahhoz hogy a tanulóval kapcsolatos gondok megoldódjanak, nem elég azt kiabálni, hogy „Segítséget, serdülők!”, és hogy a gondjaid forrását a serdülőkori változásokban keresd. Ez csak részben könnyíti a dolgot, ám nem segít az osztályzatok és az iskolai eredmények javításánál. Ahhoz tanulni is kell. Abban nagyon is igazad van, hogy a serdülőkori lustaság, az álmodozás, a hormonok és érzelmek összevisszasága természetes velejárója ennek a fejlődési időszaknak és segíti ennek a korszaknak a megértését, de nem lehet magyarázata és megoldása az érdektelenségnek és a lustaságnak, mert ez olyan időszak, amikor rengeteg dolog érdekli az embert. Ilyenkor is szinte szivacsként szívjátok fel az új ismereteket, tanulási éhség áll fenn, nagy a kísérletezési kedv is, sok mindent meg szeretne a fiatal tudni, tapasztalni. A gond az, hogy mindez nem az iskolai tudással kapcsolatos. Nagy részét azért megtalálhatjuk az iskolai anyagban is, csak másként kell hozzáállni! Próbáld meg a megtanulni való anyagot tudományos kutatásként felállítani. Keress magadnak kutatási társat! Neked ott van a legjobb barátnőd, akinek ugyanezek a gondjai vannak mint neked. Fogjatok össze! Kutassatok a tankönyvben, a lexikonokban, az interneten, stb.! Osszátok meg egymással az ismereteket! Kérdezzétek ki egymást! Pl. ha biológiáról van szó, menjetek el a legközelebbi parkba,

botanikus kertbe, állatkertbe, ha angol nyelvről van szó, nézzetek meg egy fordítás nélküli filmet, hogy az interneten való „kutakodás” és tallózás, anyaggyűjtés is igen hasznos lehet. Tanulni nem csak a tankönyvből lehet, de a tankönyv nagyon fontos, mert útmutatást ad, a figyelmedet egy bizonyos témakörre irányítja, segít a leckék alján lévő kérdésekkel, stb. Az internet, a múzeumok, lexikonok, könyvtárak, színház, stb., de még a barátnőd, barátaid tudása is forrás lehet, ahonnan tanulhatsz, tanulhatok. Pl. azt is megtehetitek, hogy egymás között felosztjátok a leckét, mindenki elolvashat, feldolgoz egy részt, és utána elmagyarázzátok egymásnak az anyagot, persze abban a sorrendben, ahogyan azt a tananyag megköveteli. Kikérdezhetitek egymást, kiegészítve saját tudásotokkal azt, amit a másik nem tudott, megbeszélhetitek a dolgokat, „vitázhattok” egymással (nem vitatkoztok és veszekedtek). Sőt, be is gyakorolhatjátok a felelőt, a „felelőséteket” felelés előtt. Egyikőtök a felelő, a másik pedig az adott tanár szerepét veszi magára és játssza el. Utána gyerekjáték lesz az iskolában a tudásotok legjavát adni. Sokkal többet fogtok tudni, mert gyarapszik, bővül a tudásotok, és a jó jegyek sem maradhatnak el. Arról ne is szóljunk, mennyivel jobb egy társaságban lenni és barátkozni azzal, aki hozzá tud szólni, véleménye van, akivel beszélgetni lehet sok mindenről, aki tájékozott. Persze mindez akkor válik

be, ha változtatni akartok a helyzeten, és feléresztitek önmagatokban a tanulási akaratot. Mert tanulni is akarni kell. A munkaszokások is segítenek a nehézségek áthidalásában, és mindezt még jobban megkönnyíti a rendszeres mozgás, hogy naponta legalább egy óra hosszát mozogj kinn a levegőn. Bizalommal fordulhatsz még az iskolában dolgozó pedagógushoz, pszichológushoz, akik egyebek között azért vannak ott, hogy a segítségetekre legyenek. Segítenek a munkaszokásaitok, a tanulási módszereitek feltérképezésében, a hatékony tanulási módszer megtalálásában, valamint a hatékony időbeosztás kialakításában is. Biztosan segít az is, ha a tanulási környezet zaj- és zemenetes, ha az asztalon nincs ott a mobil,

az okostelefon, a tablet stb. és a számítógép is ki van kapcsolva. Kivéve, ha a feladatmegoldáshoz használod. Az üzeneteket a tanulás befejeztével is elolvashatod! Ha kell, bizonyos tantárgyakból (pl. matematikából, fizikából vagy kémiából) különórát is vehetsz, hogy ilyen módon kipótold a hiányzó láncszemet, önbizalmat szerezz és megindulj előre, mindenki meglegezésére. Ha akarod, biztosan sikerülni fog!

Kérdéseitekre Bori Mária pszichológus válaszol
e-mail: bizalmas.sorok@gmail.com

NAHÁT!

Az elhízás nem vicces

Egyre nagyobb mértéket ölt a gyermekkori **elhízás**, és mind gyakoribbak az ennek következtében kialakuló betegségek, mint a 2-es típusú cukorbetegség, a magas vérnyomás, a szívproblémák és az ízületek állapotának romlása, holott ezeket eddig jellegzetesen felnőtt betegségeknek tekintették.

Különösen tragikus, hogy ezeknél a gyerekeknél mindezek következtében 2-5 évvel lesz rövidebb a várható élettartam, mint a szüleiknél. A folyamat a gyermekkori elhízás megelőzésével megállítható lenne. A túlsúly kialakulásában nemcsak a genetikának és a szülők testalkatának van szerepe, hanem a kultúrának és a környezet szokásainak is. Ha csak az egyik szülő elhízott, a gyerekek 50 százalék az esélye a kövérségre, ám ha mindkét szülőnek súlyproblémái vannak, 80 százalékban valószínű, hogy a gyerek is küzdeni fog ezzel. Ugyanakkor a normál testsúlyú szülők gyerekei csupán 7-8 százalékban túlsúlyosak.

Az elhízás nem csupán egészségügyi, fizikai veszélyeket, hanem szociális hátrányokat is rejt. Az elhízott gyerekek ugyanis nagyobb arányban vannak kitéve zaklatásnak, csúfolásnak, elszigetelésnek, és önértékelésük is alacsonyabb a kelleténél.

Mindezek tudatában törekedni kell az egészségesebb táplálkozásra, a minél több mozgásra, a testsúly kordában tartására. Sok sikert hozzá!

Egy év a szervezetünkben

Egy év hosszú idő, ezalatt szervezetünkben számos jelentős változás zajlik le. Például...

...a bőrrelja állandóan újabb és újabb hámsejteket termel, amelyek a felszín felé törekszenek, ott elhámósodnak, majd lehámlanak. Egy bőrhámsejt életciklusa kb. 120 nap, azaz egy év alatt háromszor újul a bőrünk.

...a kezünkön a körmök havonta 4 mm-t nőnek, kb. fél év alatt nőnek ki teljesen. A lábunkon fele akkora tempóban nőnek a körmök, éppen egy év alatt cserélődnek le.

...a tüdő a folytonos ki- és belégzés során egy év alatt 7 millió liter levegőt használ fel.

...a hajunk egy év alatt mintegy 12 centimétert nő, naponta átlag 100 hajszálunk hull ki, egy év alatt pedig 35 000. Ez természetes, normális folyamat, helyükbe ugyanis újak nőnek.

...naponta átlagban fél liter folyadékot választunk ki és párologtatunk el a bőrön keresztül. Egy év alatt tehát több mint 182 liter folyadékot izadunk ki a 3 milliányi verejtékmirigyünknek köszönhetően.

Ahhoz, hogy szervezetünk mindennek az úgymond nehéz munkának megfeleljen, egészségesen kell élnünk, táplálkoznunk, meg kell találni az egyensúlyt a pihenés, a munka, a tanulás, a sportolás, az egyéb aktivitás között. Minden ember más és más, másként terhelhető, ezért teljesen egyéni, hogy kinek mennyi alvásra, pihenésre van szüksége, mennyit tud dolgozni. Általában azonban mindenkinek szüksége van nyolc óra alvásra, a gyerekeknek, fiataloknak többre, az idősebbeknek kevesebbre. Egy átlag felnőtt egy évben kb. 3000 órát tölt alvással.

T-tűz

TESZT

Tudsz tanulni a hibáidból?

Hányszor kell elkövetni ugyanazt a hibát, amíg végre tanulunk belőle? Már az első alkalom után képes vagy változtatni, vagy többször is neki kell futnod?

1. Ha az életed grafikonon kellene ábrázolnod, milyen ábrát választanál?

- a) Egy egyenes vonalat. (4 pont)
- b) Egy hullámos vonalat, nagy magasságokkal és mélységekkel. (2 pont)
- c) Egy egyenes vonalat, ami állandóan csak emelkedik. (0 pont)

2. Mi idegesít a leginkább?

- a) Az unalom és a rutin. (0 pont)
- b) Az egyedüllét. (2 pont)
- c) Ha valaki megbánt vagy becsap. (4 pont)

3. Édesanyád két évente átrendezi a szobád és átfesti a falakat.

Mit szólsz ehhez?

- a) Szörnyű! Utálok a káoszt. (4 pont)
- b) Remek! Megújul tőle a szobám. (0 pont)
- c) Ha már készen van, akkor tetszik. (2 pont)

4. A legjobb barátod/barátnőd egyest kapott a dolgozatára.

Hogyan reagálsz?

- a) Mától kezdve rendszeresen tanulok vele. (0 pont)
- b) Annyira sajnálom! A saját egyesem jut az eszembe. (2 pont)
- c) Biztosan a tanár volt a hibás. (4 pont)

5. A legjobb barátnőd/barátod közli, hogy az új nadrágod nem áll a legjobban. Mit válaszolsz?

- a) Kár! Melyik fazon lenne előnyösebb? (2 pont)
- b) Köszí az őszinteséget, holnaptól ismét sportolok! (0 pont)
- c) Hogy mondhatsz ilyet? Azt hittem, a barátnőm/barátom vagy! (4 pont)

Értékelés

0-6 pont: Az önkritikus

Sokat gondolkodsz, mielőtt bármibe is belevágsz. Tanulsz a hibáidból, tudatosan és intelligensen. A megfontoltság és az osztálytársaiddal való együttműködés az erősségeid közé tartozik. Vigyázat: hajlamos vagy arra, hogy kételkedj önmagadban! Az első gondolatod sokszor a legjobb. Hallgass az ösztöneidre és a megérzéseidre anélkül, hogy előtte sokáig töprengenél!

7-13 pont: Az értelmes

Kevés dolog van, amit megbántál az életedben. Ritkán tévedsz, ám ha mégis, rögtön válsághelyzetben érzed magad. Ilyenkor szükséged van a barátnődre/barátodra, hogy talpra tudj állni. Vigyázz, előbb-utóbb képtelen leszel egyedül boldogulni! Mielőtt döntesz, írd le a gondolataid! Így később jobban átlátod majd a miérteket, és megtanulod kezelni a problémákat.

14-20 pont: A jóhiszemű

Hiszel abban, hogy az emberek alapvetően jók. Gyakran nézed rózsaszín szemüvegen keresztül a világot, így mindig ugyanazokat a hibákat köved el. Az emberek, a barátaid és az osztálytársaid ezt olykor kihasználják – bár ettől te szenvedsz a legjobban. Hagyj magadnak időt, mielőtt döntenél. Mérlegeld, mi szól a helyzet mellett, és mi ellene.

Szépségtippek tiniknek

A mai világban nagy társadalmi nyomással kell szembenéznünk a kamaszoknak, hiszen a média tele van tökéletesnek tűnő arcokkal, és ez csak hozzáadódik a felnőtté válás terheihez. Ne hagyd, hogy ez alássa az önbizalmad! Sok módja van annak, hogy kihangsúlyozd a természetes szépséged.

Bőrpolási tanácsok

Hány éves korban kell elkezdenie egy tininek a bőrpolást? A bőrpolást igazán a kamaszkort megelőző időszakban kell elkezdeni, tíz-tizenegy éves korban. A hormonok gőzerővel termelődnek, a pattanások megjelennek. Ahogy egyre idősödsz, a bőrpolásnak is változnia kell, hiszen a bőröd is változik. Fordíts különös figyelmet arra, hogy milyen terméket használj!

Fiatal korban használhatsz egy könnyű hidratálót. Válassz olyan terméket, amit érzékeny bőrre fejlesztettek ki, és ami nem zárja el a pórusaidat. Az enyhe hidratálókremet naponta

egyszer, lefekvés előtt használd! Bármilyen, ami ennél több, valószínűleg túlzás. Ahelyett, hogy a teljes arcodra kennéd a krémet, használj csak a szárazabb részeket, és kerüld a T-vonalat.

Az akné a leggyakoribb bőrpolási probléma a tiniknél. Tartsd tisztán az arcodat és a hajadat, mosd meg a kezedet gyakran, és tartsd távol az arcodtól.

Sminkelés kamaszoknak

A legtöbb kamaszlány tizenkét-tizenhárom éves kora körül kezd el laza sminket viselni, ahogy egyre inkább érdekli a kinézete. Tinédzserként olyan sminkre van szükséged, ami természetes benyomást kelt, és hangsúlyozza a vonásaidat. Ne vidd túlzásba, mert csak furcsán fogsz kinézni. Az iskolában különösen kerüld a sminket! Próbáld ki, mi illik a legjobban hozzád. Ha buliba készülsz, lehet, hogy egy kicsit több sminket teszel fel. Figyelj oda, hogy jól eloszlassz az ujjaidal vagy kozmetikai ecsettel. Ha bármit túlzásnak érzel, töröld le

egy zsebkendővel. Soha ne fekdj le sminkben! Használj sminkeltávolítót vagy illatmentes babatörölkendőt. Ha bármikor bőrirritációd lenne, azonnal hagyd abba minden szer használatát addig, míg ki nem derül, melyikkel van a gond. Konzultálj a bőrgyógyászzal a megelőző gyógyulás érdekében!

Szeplők

Ne próbáld meg elrejtetni a szeplőidet. Ezek hozzád tartoznak. Ha napsütésnek vannak kitéve, a szeplők sötétebbek lesznek, tehát „ellenőrzés” alatt tarthatod őket, ha kerüld a napot, vagy fényvédőt használj.

A legtöbb fiatal szerint a saját szobája mindenkinél a magánügye, de mi van az olyan közös területekkel, mint a konyha, a fürdő vagy a nappali? Az, hogy te az óskóaszban érzed otthon magad, nem meglepő, és még csak nem is egyedül: nagyon sok olyan fiatal van, aki csak az íróasztalán emelkedő papír-Himalájában ismeri ki magát, ha azonban anyu rendet rak, dührohammal küszködik, mert egyszerűen nem talál meg semmit. Ha az ilyen kamasz kimerészkedik a birodalmából, és valamit nem talál ott, ahol annak a helye lenne (pl. tusfürdő a fürdőkád jobb belső sarkán), akkor szintén hiszti van. Ahogy nemtetszést kiváltó ok az is, ha nincs egy tiszta villa vagy tányér, amit elő lehetne venni, mert valaki nem mosogatott el, és még sorolhatnánk... De kinek a dolga lett volna? Anyu? Biztos?

Ha nem segítesz

Ugyanúgy, ahogy neked is jólesik, ha éléd teszik a főtt ételt, a szüleidnek is jól esne, ha besegítenél a házimunkába. Ha nem tudod, minek és hogyan kell nekilátni, első körben jó, ha valakitől segítséget kérsz, aki jártas a házimunkában, vagy az interneten keresgélhetsz, hiszen számos oldal foglalkozik az otthon rendben tartásával. Nem arról van szó, hogy már hol-

Besegítesz a házimunkába?

nap állj neki, és egyedül vágd puccba az egész lakást, csupán arról, hogy legalább időnként te is besegíts akár a kisebb, akár a nagyobb házimunkákba.

Ha segítenél, de nem hagyják

Előfordulhat olyan eset is, amikor hajlandóságot mutatva megkérdezed anyukádat, hogy mit segíts, ő pedig elküld, hogy nem kell segíteni, majd morog, hogy már megint nem segítesz semmit. Ilyenkor jogos a kérdés: ha szüksége van a segítségedre, akkor miért mond mégis nemet? Valószínűleg azért, mert szerinte már régen észrevehettéd volna, hogy mit is kell csinálni, és ahelyett, hogy várod a „parancsot”, magadtól is nekiállhattál volna.

Ez a probléma mindkét oldalról nézve jogos lehet, ugyanis, ha tényleg elég idős vagy, akkor valóban észre kellene vened a teendőket, viszont ha megkérdezed, és tényleg szükség van a segítségedre, anyukádnak igent kellene mondanani a felajánlkozásodra.

Egy kiadós beszélgetés segíthet, amikor elmondhatod anyukádnak, hogy neked szükség van iránymutatásra. Megbeszélhetitek azt is, hogy ha valamit meg kellene csinálnod, anyud megmondja, vagy papíron hagy üzenetet ezzel kapcsolatban stb. Így mindig tudni fogod, mikor van szükség a segítségedre, és egy idő után már szólni sem szükséges, ha teendő akad.

Ha segítesz, de „nem jól”

Elveheti a kedved a segítségtől, ha te beledsz apait-anyait, ennek ellenére az elvégzett munkádat kétkedő mosollyal jutalmazza a

szülő, vagy éppen leszid, amiért még ezt sem tudod normálisan megcsinálni.

Itt is a beszélgetés segíthet, ahol apu vagy anyu elmondja, hogy miért nem csináltad jól az adott feladatot, és te is elmondhatod, hogy miért gondoltad jónak, ahogyan elvégezted. Sok szülő abba a hibába esik, hogy csak úgy tartja tökéletesnek, ahogyan ő csinálja, az meg sem fordul a fejében, hogy az is jó lehet, ahogy te takarítottál. Ha ez a helyzet áll fenn, világíts rá, hogy ti ketten nem egy és ugyanazon személy vagytok, ezért te másképp csinálod, mint ő, neked egyszerűen máshogy áll kézre a dolog, de attól még ugyanolyan jól elvégezted a feladatot. Esetleg kikérheted anyukád véleményét, szerinte mit rontottál el, min kellene változtatnod.

Hozzá tartozik az igazsághoz, hogy a házimunka igenis munka, amit el kell végezni, hacsak nem szeretnénk állandó koszban és káoszban élni. Persze ez nem azt jelenti, hogy a lakásnak non-stop ragyognia kell, de ajánlatos rendet tartani. Az alkalmanként mosogatóban hagyott mosatlan, vagy a szárítón hagyott ruha nem számít főbűnnek, csak nem érdemes belőle rendszert csinálni.

Ugye te nem?

Ahol az ember megjelenik, ott szemetet hagy maga után. A természet nem termel fölösleges anyagokat, melléktermékeket, minden a körforgás része. Egyensúlyhoz közeli állapot jellemzi a minket körülvevő környezetet, ami lassan változik, és ezáltal lehet hozzá alkalmazkodni – csak nekünk ez az alkalmazkodás nem nagyon megy. De a változás lehetséges, csak el kell kezdeni. Miért ne lennél te úttörő a barátaid között? Mutass példát és védj a természetet!

A szemét csak gyűlik és gyűlik mindeütt... Ki dobja el az üdítőszüveget az utcán, vagy a használt zsebkendőjét a buszon? Ugye te nem? Vagy ha mégis igen, akkor változtass ezen!

Legyél környezettudatos!

– A megvásárolt üvegeket ne dobd ki, hanem mosd el őket, majd tartsd elérhető helyen, hogy a maradékot tudd bennük tárolni, esetleg később fel tudd az üvegeket használni!

– Ne folyasd a vizet fogmosás közben, inkább használj a szájoöblögetéshez poharat!

– A villanyt ne hagyd égve olyan helyiségekben, ahol éppen nem tartózkodsz!

– Ne szemetelj az iskola körül!

– A tömegközlekedési eszközökön ne hagyj magad után mocskot!

– A szemetet, csokipapírt stb. ne dobd el az utcán!

– Minden évben ültess egy fát!

– Mentsd meg a fákat és spórolj a papíron!

Emléknapló

Lepd meg egyik szerettedet egy általad készített könyvecskével, melyben a közös élményeket, tapasztalatokat fogalmazod meg.

Ha úgy döntesz, hogy a könyvet is magad általod össze, akkor feltétlenül érdemes rajzlappal és kartonpapírral dolgoznod, hogy a végeredmény ne csak szép és személyes, hanem tartós is legyen. Persze papírboltban is beszerezheted az alapot, hiszen a lényeg ugyanis az lesz, amivel megtöltöd a sorokat.

Szólhat az ajándékod a megismerkedésekről, az első benyomásokról, és a legjobb persze, ha közös élményekkel tűzded tele. Érdemes szép emlékeket, tulajdonságokat kiemelned a készítés során.

Néhány példa

Amikor először megláttalak, azt gondoltam rólad, hogy...

A legjobban akkor éreztem magam veled, amikor...

Azt szeretem benned a legjobban, hogy...

A legviccesebb sztorink szerintem az volt, amikor...

Neked köszönhetem, hogy...

Tudtam, hogy számíthatok rád, mert...

Tipp: Kézzel írd! Az sokkal személyesebb.

Ötletek

– Bátran írhat a szöveghez, illetve a képekhez kapcsolódó idézeteket, valamint színes, általad/általatok készített rajzokkal is feldobhatod az oldalakat.

– Érdekes eredményt érthetsz el, ha az oldalakhoz másfajta lapokat, levélpapírokat használsz fel, változtatod a színeket, méreteket.

– Mindenképpen érdemes néhány fényképet is felhasználni, hiszen így sokkal látványosabb és személyesebb lehet az ajándék. A legjobb, ha együtt szerepeltek rajta, és kapcsolódik az adott oldalra megírt szöveghez.

– Azzal, aki olyan fontos számodra, hogy egy ilyen ajándékkal leped meg, biztos sok közös emléked van, melynek idővel nyoma is marad. Az emléknapló készítése során bátran felhasználhatod a közös mozi- és belépőjegyeket, rövid levelezéseket, az együtt talált négylevelű lóheréket stb.

Tudod-e?

Miből készül az üveg?

Az üveg az egyik leghétköznapibb anyag. Minden nap találkozunk vele, jelenléte természetes számunkra, ezért talán soha nem is gondolunk arra, honnan van, hogyan készül?

Talán téged is meglep a válasz: az üveg homokból készül.

Valahol a Közel-Keleten, a Földközi-tenger homokos partján ötezer évvel ezelőtt egy fáradt utazó tüzet rakott. Amikor eloltotta, a homokban furcsa, fényes, átlátszó gömböcskéket vett észre.

Tehát az üveghez csak homok és forróság kell? Voltaképpen igen, de ez nem ilyen egyszerű. Nem mindegy a

hőfok, az üvegtészésnek, vagy üvegfúvásnak bonyolult technikája van. És természetesen az sem mindegy, milyen homokról van szó. Az egyetlen megfelelő nyersanyag a kvarchomok, amely tejfehér, és fontos jellemzője, hogy bolygónk leggyakrabban előforduló anyaga.

Többféle üveg létezik. A legelterjedtebb az úgyneve-

zett méznátronüveg, amelylyel mindennap találkozunk, ebből készülnek az ablakaink, poharaink. Ennek elkészítéséhez kvarchomok szükséges, szóda, valamint tűz.

Természetesen másfajta üveg is van, mint az ólomkristály, a tűzálló edények, a porcelán... Ezek más technikával készülnek ugyan, de ugyanúgy az üvegyártás termékei.

Az első magyar felfedezőnő:
Sass Flóra, férjézése utáni angol nevén
Lady Florence Baker

Rabszolgapiacon vásárolt felfedező

Az 1850-es évek végén Samuel Baker angol mérnök egy gyönyörű szöke lányt pillantott meg a vidini rabszolgapiacon, akit azonnal meg is vásárolt. A fiatal lány a valószínűleg háromszéki nemesi családból származó Sass Flóra volt, akit szülei meggyilkolása és a szabadságharc bukása után menekítettek török földre. Az akkor alig hét-esztendős kicsi lány elkóborolt társaitól és tíz évre nyoma veszett. Megmentőjével, későbbi férjével együtt fedezték fel a Nílus-tavat és együtt jutottak el a Nílus egyik – addig ismeretlen – forrásvidékére. Baker jutalma lovagi cím volt, Sass Flórának a Nílus menti bennszülöttek szeretete, és tőlük kapott neve: Hajnalcsillag. Élettörténetét lánya, Anna Baker írta meg Egy magyar nő felfedező s rabszolgák között címmel.

A Baker házaspár

Magyar név Afrika térképén

Jobbról a XIX. század legsikeresebb magyar Afrika-kutatója,
Teleki Sámuel

Gróf Teleki Sámuelnek, a 19. század legsikeresebb magyar Afrika-kutatójának nem kevesebbet köszönhet a földrajz tudománya, mint a még ismeretlen területet jelző utolsó nagy fehér folt eltüntetését Afrika térképéről. Útjai során két nagy tavat és egy működő tűzhányót is felfedezett, amely a tiszteletére a Teleki-vulkán nevet kapta. Leírt több állat- és növényfajt, hírt adott addig ismeretlen afrikai törzsekről, népcsoportokról. Hazatérve a bécsi udvar „belső titkos tanácsosa” lett, Afrikában völgy, tengerszem, menedékház és több növényfaj őrsi nevét. Útjának történetét társa, Ludwig von Höhnelt hajóhadnagyi írta le A Rudolf- és Stefánia-tavakhoz... címmel.

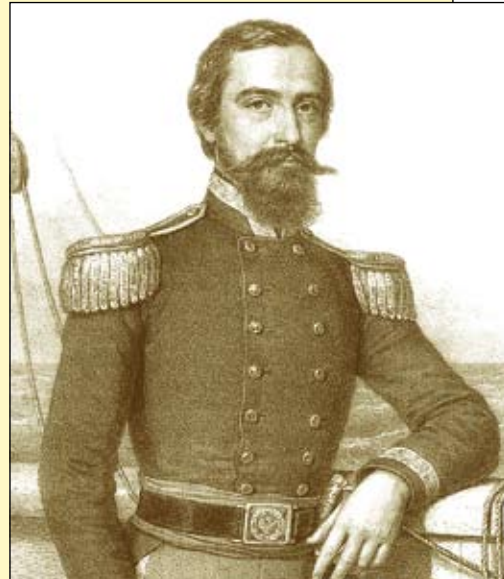

Teleki Afrika ismeretlen részén

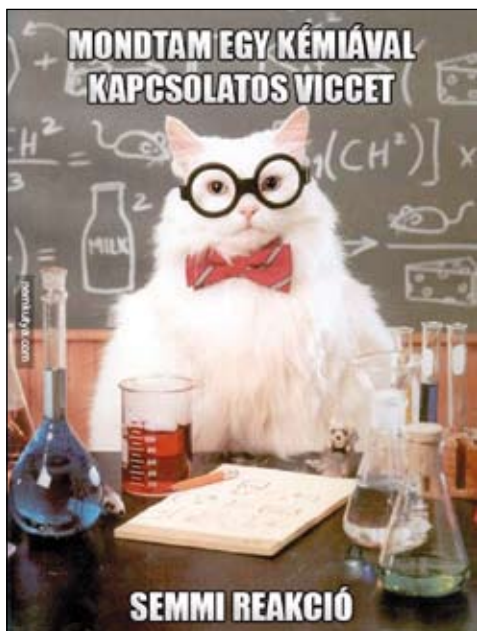
Az igazi Old Shatterhand

Felfedezőink között volt, akit a tudásvágy, kalandvágy vitt veszélyes utakra, másokat sorsuk tett világvándorokká. Távoli tájakat, idegen népeket leíró utazóink közt akadtak török hódítók messze hurcolt rabszolgái, Rákóczi bujdosó társai, az 1848–49-es szabadságharc bukását követő idők száműzöttei. Xántus János, a távollétében halálra ítélt fiatal nemzetőr, a szabadságharc leverése után menekült Amerikába, ahol egy vasútépítő társaság rajzolójaként nyílt alkalma az utazásra és az indiánok megismerésére. Barátságukat már egyik első találkozásuk meghatározta.

A törzsfőnök, megtudva, hogy ő is üldözött, megölelte, testvérévé fogadta, saruját, pipáját neki ajándékozta. Xántus pedig a földjüket hősiessé védő indiánok pártfogójává, szószólójává vált. Amerikai életrajzírója szerint „örök hálára kötelezte Amerika természettudományosságát”. Magyarország a Nemzeti Múzeum néprajzi osztályának létrejöttét köszönheti neki. Karl May, a legszebb indián regények írója levélben kérte az emberként és fegyverforgatóként egyaránt kiváló tudós engedélyét, hogy róla mintázhassa Old Shatterhandot, Winetou fehér bőrű testvérét. (A levelet egy drezdai múzeum őrzi.)

Xántus János személye rejlik
Old Shatterhand mögött

Úszásoktatás

- Hogyan tanítja a varázsló úszni a pókot?
- Hókusz, pók ússz!

Rosszalkodó papagáj

Rosszalkodott a papagáj, ezért a gazdaszszony úgy dönt, hogy büntetésként beteszi őt a hűtőszekrénybe. Egy óra múlva kinyitja az ajtót, hogy kiengedje. Ekkor kérdezi a papagáj:

- Mondd, ez a tyúk itt mit vétett ellened?

Kigúnyolt kígyó

- Csá, kígyóhaver, bocsi, amiért a múltkor csúfoltalak, hogy nincs lábad...
- Oké, semmi gáz!
- Tuti?
- Ja!
- Akkor kezdet rá!!!

Két hangya motorozik

Két hangya motorozik. Az egyik megszólal:

- Te, álljunk meg, bogár ment a szemembe!

Tarzan

- Hogy néz ki Tarzan, miután nekimegy a fának?
- ???
- Torzan!

Várvédők

- Mit csinálnak a várvédők, ha unatkoznak?
- Elfoglalják magukat.

Ha minden autó elmegy

Pistike az út szélén áll, és keservesen zokog.

- Miért sírsz, kisfiam? – kérdezi egy néni.
- Azért, mert az anyukám azt mondta, csak akkor mehetek át az úton, ha minden autó elment, de még eddig egy sem jött!

Hangyák

Két hangya megy a sivatagban, meglátnak egy elefántot. Megszólal az egyik:

- Hé, te őrizd, én addig szólok a többieknek!

Amikor a hangya egy óra múlva visszajön, látja, hogy az elefántnak hült helye.

- Hát az elefánt hol van?
- Elment – feleli a másik.

Mire az első:

- Nem igaz, megetted, zsíros a szád széle!

Nyuszika órája

- Hogyan vesztette el nyuszika az óráját?
- ???
- Az óra megállt, nyuszika meg továbbszaladt.

Vaddisznó

Az agresszív vaddisznócska addig rohangál az erdőben, amíg beleesik egy mély verembe. Arra jár a nyuszi és leszól:

- Csak nem estél bele a verembe?
- Mi közöd hozzá!
- Segíts nekem? Elmegyek, hozok egy létrát!
- És mit gondolsz, megvárlak?

Szép szakma

Pistikét és Mórlickát megkérdezi a tanító néni:

- Pistike, te mi leszel felnőtt korodban?
- Rendőr.
- Az szép szakma. És te Mórlicka?
- Én bűnöző.
- Miért bűnöző?
- Hogy együtt játszhassak Pistikével!

Trabant és Ford

- Mi a különbség a Trabant és a Ford között?
- ???
- A Trabanttal meg lehet fordulni, de a Forddal nem lehet megtrabantulni.

Nyitott kérdés

Az állatkertben háromméteres rácsot építenek az új kenguru területe köré, de másnap reggel az állat kint ugrál a kerítés előtt. Erre hatméteres rácsot emelnek, de a kengurut megint csak kint találják. Az igazgató húszméteres rácsot rendel, de az állat ismét megszökik. A zsiráf megkérdezi a kengurut:

- Szerinted milyen magas lesz a következő rács?
- Nekem aztán mindegy – feleli a kenguru.
- Csak továbbra is hagyják nyitva az ajtót!

Problémás autó

A szerelő átnézi a kocsit, majd így szól:

- A benzin rendben, de a többit ki kell cserélni!

Történelem

Az ősemlék kisfia hazaviszi a bizonyítványát, és az apja elkezd rá ordítani:

- Fiam, azt még megértem, hogy halászatból csak kettőt kaptál, de hogy történelemből is, pedig csak fél oldal az egész?

Luxuskocsi

- Drágám, szeretnél egyszer egy hatalmas, kék, sok-sok lóerős kocsiban utazni, amelyet nem kell vezetni, mert sofőr ül a volán mögött?

- Igen, ez nagyszerű lenne!
- Akkor gyere, szálljunk fel a buszra!

Jókezü sebész

- Képzeld, a szomszédasszonynak balesete volt!

- Megsérült?
- Igen.
- Hol?
- Az arcán. De szerencsére egy jókezü sebész rendbe hozta. Olyan az arca, mint régen.
- Jaj, szegény!

Hazudós gyerek

- Mama, az iskolában azt mondták, hogy állandóan hazudok!

- De Pistike, te még nem is jársz iskolába!

Mórlicka szomjas

- Mama! Mamaaaa!

- Hallgass már! Ha még egyszer megmukánsz és mamázol, elverem a fenekedet! – fenyegeti meg az anyja Mórlickát, aki sehogy sem akar elaludni. Kis idő múlva:

- Kovács Jánosné, szomjas vagyok.

Felezés

Pistikét az iskolában felszólítja a tanárnő:

- Pistike, ha a nagymamád félbevág egy szelet húst, mennyi lesz belőle?
- Kettő – feleli Pistike.
- Remek! És ha azt is félbevágja?
- Négy.
- Kitéűű. És ha azt is?
- Nyolc.
- Igen. És ha még azt is félbevágja?
- Fasírt!

Pozitív

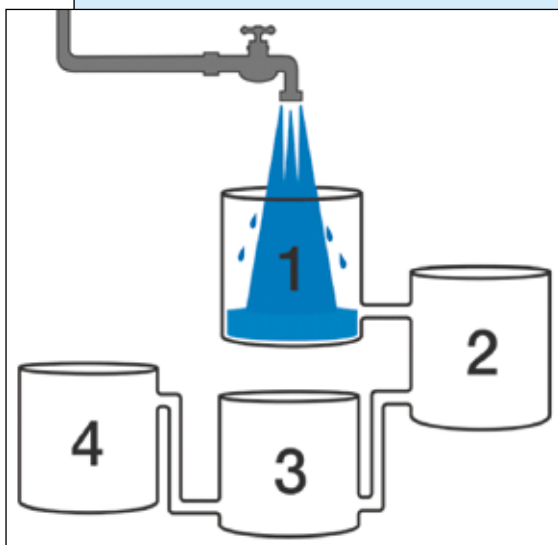
- Nos, a gyerekeről egyetlen pozitív dolgot tudok elmondani.

- Mi az?
- Hát... az osztályzatait elnézve biztos vagyok benne, hogy nem szokott puskázni...

A helyes válasszal könyvet nyerhetsz!

Ideai 16. számunkban a sportban járatosoknak kedveztünk. A felvételen egy stadion volt látható, mely piros-fehér ruhában pompázik, lelátójáról pedig leolvasható a Voša felirat. Aki ezt megfigyelte, annak már nem kellett a távolba néznie, ahol kirajzolódik az újvidéki posta épülete és a Mária neve templom, hanem tudta, hogy a képen a Vojvodina focicsapat stadionja látszik, amit az utóbbi években Karadorde stadionnak neveznek. A helyesen válaszolóok közül a szerencse a **horgosi Császár Dávidra, a Kárász Karolina iskola ötödikesére** mosolygott. Könyvjutalmát a jövő hónap elején postázzuk.

E heti nyereménykérdésünk különleges, azaz ehhez fogható még nem kérdeztünk tőletek. Figyeljétek meg jól az ábrát, és írjátok meg: szerintetek a víz melyik edényt fogja először megtölteni! Értékelné fogjuk, ha némi magyarázatot is fűztök hozzá. Várjuk megfjéteketek, küldjétek mielőbb a címünkre, legkésőbb **2017. május 31-éig**. Levélcímünk változatlan: **Jó Pajtás, Vojvode Mišića 1., 21000 Novi Sad, e-mail: jopajtas.szerk@magyarszo.rs**

A helyes választ beküldők között egy jutalomkönyvet sorsolunk ki. Kérjük, a nevetek mellett tüntessétek fel iskolátok nevét, az osztályt és a lakcímet is. Köszönjük!

Madarak, fák – ökotudat

Kertész leszek, fát nevelek, kelő nappal én is kelek... József Attila sorai jutnak az eszembe, mikor erre a műsorra igyekszem... A madarak és fák napja alkalmából (május 10.) az **Ökobecse Polgári Egyesület** irodalmi és képzőművészeti pályázatot írt ki az ovisok és az iskolások részére. Nagy volt az érdeklődés, ugyanis 230 pályamunka érkezett.

Az óbecsei Petőfi Sándor iskola szépen fölékesített dísztermében került sor az ünnepélyes díjkiosztásra, ahol kiállították a díjazott rajzokat. Föllépett az énekkar, a táncosok és a szavalók. A hatodikos **Herbatényi Zalán** és **Lengyel László** értékes reprezentációval mutatkozott be Öko-tudatos életmód címmel. Multimédiás előadásukban a többi között rámutattak a vízzel való takarékoskodásra, a tisztítószerek megfelelő használatának, az áram spórolásának fontosságára. Ajánlották, kevesebbet járjunk autóval, hogy ne szennyezzük a levegőt. Ültessünk fákat! Tiszteljük az állatokat! Ne szemeteljünk! Komposztáljunk! Szép volt a hetedikos **Varnyú Emese** bemutatója is: a tölgyfáról mesélt.

Kiss Zoltán, az egyesület elnöke a díjazott tanulóknak kiosztotta a díszokleveleket, ajándékokat pedig a támogatók, a helyi Ikebana virágüzlet és a Prizma könyvkereskedés tulajdonosai adták át.

K. E.

Jubileumi Gyermekfesztivál Magyarakanizsán

Kétnapos, gyermeknek és pedagógusnak, de szülőnek is egyaránt érdekes és fontos rendezvényt tartottak május második hétvégéjén Magyarakanizsán. Az idei rendezvény immár tizedik volt a sorban, megközelítőleg háromszáz résztvevője volt, és nemzetközivé nőtte ki magát, hiszen a testvérvárosi delegációk is képviseltették magukat. A diákok hangszeres zene, ének, tánc, mesemondás, versmondás és színjáték kategóriában mutatták meg tehetségüket a két nap alatt.

A Gyermekfesztiválra érkező külföldi vendégeket magyarakanizsai befogadó családoknál szállásolták el.

A Jó Pajtás megjelenését támogatja

CIP – Katalogizacija u publikaciji
Biblioteka
Maticе srpske,
Novi Sad

82+79(02.053.2)
ISSN 0350–9141
COBIS.SR-ID
16225794

Vajdaság
Autonóm Tartomány

Magyar Nemzeti Tanács

BETHLEN GÁBOR
Alap

70 éves a Jó Pajtás
Vajdasági magyar gyermeklap

■ Megjelenik a tanévben minden csütörtökön ■ Első szám: 1947. január 1. ■ Alapító (laptulajdonos): Magyar Nemzeti Tanács ■ Kiadja a Magyar Szó Lapkiadó és Nyomdaipari Kft., 21000 Novi Sad, Vojvode Mišića 1., Szerbia ■ A Kft. igazgatója: **Ókrész Rozália** ■ A Magyar Szó napilap főszerkesztője: **Varjú Márta** ■ A Jó Pajtás hetilap és a Mézeskalács havilap felelős szerkesztője: **Nagy Magdolna** ■ Tördelés és grafikai szerkesztés: **Buzás Mihály** ■ Lektor: **Tóth Eszter** ■ Állandó munkatársak: **Bori Mária, Botza Gyarmati Krisztina, Farkas Ilona, Gyarmati Balázs, Herédi Károly, Koncz Erzsébet, Lukács Melinda** ■ Telefon: 021/457-100 ■ Kéziratokat és képeket nem örzünk meg és nem küldünk vissza ■ Terjeszti a Magyar Szó Lapkiadó Kft. terjesztőosztálya, telefon: 021/557-304, e-mail: (csak lapterjesztési ügyekben) plasman@magyarszo.com ■ Dinárfolyószámla: 160-920019-57 Banka Intesa Novi Sad (feltüntetni: Jó Pajtás előfizetésére!) ■ Előfizetés egy évre (kb. 38–42 szám) 2000 dinár (csak belföldi kézbesítéssel) ■ Előfizetés egy évre (külföldre): a postaköltség változásának függvényében (érdeklődni e-mailben) ■ Készül a Magyar Szó Kft. FORUM Nyomdájában, Újvidéken ■ Jó Pajtás az interneten: www.jopajtas.com ■ Szerkesztőségi e-mail: jopajtas.szerk@magyarszo.rs